

HORVÁTH GÉZA

A SZERELEM KÉT ARCA

elbeszélések, novellák

(2005-2006)

TARTALOM

A szerelem két arca	
Anelita	
Egy lány a tükör előtt	
Emlék Neked	
Hajnali fél négykor	
A sikert jelentő deszkák	
Intermezzo csellóra	
Közzjáték nővel	
Női portré őszi tájban	
Perzselő nyár	
Szabadnak született	
Mikor a kövek a vízzel eggyé válnak	
Tűnődések a parton	

A szerelem két arca

Már egy hónapja élek ebben a házban, teljesen egyedül. Senki nem zavar itt. Önként vállalt remeteségemet csak néha-néha töri meg a postás, mikor levél érkezik, vagy ha elmegyek a boltba beszerezni szerény táplálékomat.

Azért jöttem ide, hogy papírra vessem az elmúlt két év történéseit, néhány epizódját, hogy megőrizsem mindazt, amit két szeretett lény nyújtott nekem és azért, hogy tévedéseimet később véletlenül se magyarázzam másképp, vagy ideologizáljam tetteimet. Az ember szelleme a magányosságban formálódik igazán, ezért reménykedem abban, hogy az eseményeket egyedül, újra átgondolva, jobban megismerem önmagam. A teleírt lapok mind az én látásmódomat tükrözik majd. Valójában magamnak dokumentálok, mégsem nevezném naplónak.

Kibéreltem ezt a házat a tó mellett, ahol egykoron Laurával töltöttünk két csodálatos hetet. Szerény a berendezés, de engem most ez nem zavar. Akkoriban sem zavart minket. Ebben az egyedüllétben mindent megért az agy, sokkal tisztábbak a gondolatok.

Az elmúlt hónapokban egyre nagyobb kiábrándultság kezdett úrrá lenni rajtam. Tudtam, amíg nem írom meg és nem nézek szembe a valósággal, addig ezt az érzést nem leszek képes visszاسzorítani magamban.

Ez a történet Lauráról szól, Elzáról és persze rólam.

Jó lenne, ha írásom visszaadná mindkettőjük izzását: hangjukat, csókjaik ízét, a tapintást, ahogy hozzám értek, a szenvedélyt, illetve szenvedélytelenségüket. Szeretném annyira visszaadni egyéniségüket, amennyire csak lehet, pontosabban amennyire képességeim engedik; életre keltetni őket ezekkel a fehér papírlapokon teleírt kusza betűkkel, hogy örökre megőrizhessem emléküket a magam- és mindenki számára, aki majd olvasni fogja.

Nem könnyű mindent pontosan felidézni ebből a távlatból, mert az eseményeket az idő fonalából, a körülötte történt dolgok összefüggéseiből kiszakítva már nem ugyanazt jelentik teljesen. Mert lehet, hogy nem ugyanazt az üzenetet küldi egy tekintet, egy nézés, egy szempár csillogása, mint egykoron. A szereplők is átértékelődnek, megszépülnek vagy veszítenek szépségükből az idő homályában. De igyekszem mindenhez hű maradni és semmit sem szépíteni, főleg saját cselekedeteimet, gondolataimat.

Kissé nyomaszt az idő: augusztus huszonhatodika van, kihalt a part; az egyhangú eső kopogása a tó vizén. Olyan az érzésem, mintha ősz lenne. A teraszon a leanderek fehérje és rózsaszínje megtépázva az erős szélről. Az égen még mindig haragos felhők úsznak; most nem vörösen izzó naplemente kísér. Isten meglehetősen komor világot fest, nem képeslapra illőt.

Egyedül vagyok tehát és kipihent. Nincs körülöttem senki. A víz közelsége megnyugtat; ha kinézek az ablakon, épp rálátok. Érzem, Isten velem lesz, vezeti majd a kezem, és sikerül elvergődnöm a gondolat labirintusaiban.

Mindenki megtalálja a saját útját.

Én is.

Most, hogy visszaemlékezem, újból megfogalmazódik bennem az alapvető kérdés, amit már annak idején is feltettem magamnak, és ami azóta sem hagy nyugodni: lehet-e két nőt szeretni egyszerre? Ha igennel válaszolok, hűtlen vagyok. Ha nemmel, akkor is. Az életben vannak pillanatok, amikor akárhogy is döntünk, rosszul döntünk. Ez nem amolyan egyszerű

szerelmi háromszög, mint ahogyan azt gondolná valaki is, ez annál jóval több, vagy egyszerűen más. Remélem, ezt magam előtt is sikerül majd igazolnom.

Mivel minden elkezdődik valahol, valamikor, nekem is az elején kell kezdenem. Próbálom tehát felidézni a kezdeteket, mikor is Budapesten éltem, és lakást béreltem egy közeli ismerősömtől, a Kosztolányi tértől nem messze: első emeleten, két szoba, konyha, ebédlő és kertre néző kis terasz. Régi, de felújított épület. A lakbért szerencsésen állapították meg, ráadásul akkortájt jól ment sorom, mivel kielégítő tanári állásom volt, és mellékes is akadt jócskán.

Kiterjedt ismeretségi köröm volt: irodalmat, művészeteket kedvelő emberek, kikkel szívesen találkoztam, akár valamelyikünk lakásán, akár beszélgetésekre alkalmas klubokban. Hajnalig nyúló, parázsló viták folytak filmekről, könyvekről és aktuális témákról is.

Egy alkalommal az egyik barátom rendezte szokásos összejövetelünket. Mindig próbáltuk változatosabbá tenni ezeket az eseményeket – s mennyi mindennel próbálkoztunk már, többnyire sikerrel! – ezért ezen az estén házigazdánk is tartogatott számunkra meglepetést: népszerű és fiatal színésznőt kért fel, hogy akkor megjelent könyvéből részleteket olvasson fel. Laura volt az. Úgy hozta a sors – s ebben tényleg nem volt semmi szándékos –, hogy az este jelentős részét egymás társaságában töltöttük. Ahogy az lenni szokott, másnapra találkozót kértem. Öröömre nem kaptam elutasító választ.

Abban az időben az *Orpheus az alvilágban* ment, s Laura Eurüdikét alakította – állítása szerint, s miért kételkedtem volna szavaiban – elég nagy sikerrel. Így hát megvártam előadás végén, s elvittem egy nyugodtabb szórakozóhelyre. Emlékszem, aznap éjjel kéz a kézben kísértem haza. A következő estére kaptam egy tiszteletjegyet.

Laura! Még mindig magam előtt látom, ahogy karcsú alakja meghajol a színpadon. Nemcsak látom, hallom is: a közönség tapsol, ritmikusan összeüti kezét, többször visszahívják. Majd az előadás végén siet, letörli a sminket, gyorsan elkészül, rohan hozzám; én a művészbejáró előtt várom. Örül aznapi sikerének, még érezhető rajta a felfokozott lelkiállapot. Megcsókolom az arcát, és autóba ülünk...

A nőt fokozatosan kell megismerni, szép lassan, mint ahogy a jó bort sem öntjük le a torkunkon azonnal, hanem kóstolgatjuk, ízleljük a nyelvünkön, ahogy szétterül, s mikor már minden sajátosságát kiismertük, akkor térünk rá újabb fokozatra: kortyolunk még egyet, új ízeket keresünk. Laurát nem akartam elsietni, s szerintem ő is így volt velem. Az út, a másik megismeréséhez önmagában már élvezet. Soha nem értettem meg azokat a fiatalokat, férfiakat, akik azonnal ágyba hurcolják a nőt.

És megkezdődnek az elgondolkodtató, megfontolt beszélgetések, kézszorítások, egymás szemébe nézések, melyek felkészítenek minket arra, amit amúgy is mindketten akarunk. De mennyivel szebb és emberibb így!

A boldog együttjárás időszaka volt ez.

Néha felültünk valamelyik villamosra, és végállomástól végállomásig utaztunk, ittuk magunkba a város látnivalóit. A villamos csak zörgött és csattogott, ahogy a régi síneken komótosan haladt tovább, rekedt, ércbádog hangszóróján hirdette a megállókat; kedvenc vonalunkon tudtuk mind, kívülről. Kedvenc hidat is választottunk magunknak. Kellemes nyári esténként átsétáltunk rajta közepén megállva, és néztük, hogyan kavarg a Duna, találgattuk, hogy azon a helyen milyen mély a víz. Máskor meg elmentünk ruhát venni neki, ilyenkor együtt választottuk ki azt, amit majd nekem húz fel először. Volt, mikor piciny presszókban találkoztunk, vagy hangulatos kiskocsmákban, mert nem vetette meg ezeket a helyeket sem. Néha,

mikor próbákról sietett hozzám, még a szerepeiben élt, mert nem tudott gyorsan váltani; ilyenkor meggyötört férfi, elhagyott vagy megalázott nő hangulata kísért, mint a virágot beporzó méh. Örült nekem, és én is örültem neki. Örültünk egymásnak.

Három hónap múlva már együtt élünk a lakásomban. Én többnyire otthon várom esténként, mert nem szeretek gyakran eljárni, csak az említett összejövetelekre, s néha egy-egy ismerőssel vagy barátommal megittam valahol valamit. Mikor hazaér faggatom, milyen volt az előadás, elégedett-e. Vigasztalom, ha kudarc érte, vele örülök, ha nem. Szébb napokon, ha ideje engedi a teraszon reggelizünk. Amikor a lakás mélyébe szorulunk, ősszel vagy hideg téli délutánokon, hallgatom, ahogy tanulja szövegét. Sokszor kikéri véleményem a megformált alakról. Megbízott bennem.

Egy alkalommal Laura az ablakhoz ment, kinézett. Szemben téglafalú ház.

– Szeretem a téglafalú házakat – mondja. – Szeretem, mikor a forró nyári napok után megáznak és isszák az eső vizét, amikor száradnak, vagy mikor a tűző forróságban hámlik a vörös téglapor. Valamiért jobban szeretem, mint a köveket – szünetet tartott, mintha gondolatait már nem akarná megosztani velem, majd mégis folytatta: – Hárman voltunk testvérek. Gyerekkoromban mindig én öntöztem otthon az udvart, hogy elverje a port. Az udvar végén téglakerítés volt. Mindig kapott kis vizet. (Ez az alkalom volt az egyetlen, hogy gyermekkorát szóbahozta.)

Biztos voltam benne, hogy ezt az egyszerű feladatot is oly alaposan végezte, mint mindent, amihez fogott, s ilyen a hivatását illetően is.

Laura kisvárosban született és nőtt fel. Akkor került Budapestre, amikor felvételt nyert a főiskolára.

Voltak pillanatok amikor úgy éreztem, honvágya van, hazautazna. De erre együttlétünk alatt egyszer sem került sor. Mikor felkínáltam, hogy autóval elviszem, mindig határozott nemet mondott, és előadásokra, próbákra hivatkozott.

Így éltünk mi együtt, békésen, meghitten.

Budapest, Déli pályaudvar, október huszadika, este nyolc óra.

Két hónapra utazik, de tudom, hogy tovább fog tartani. Csomagját már a helyére vittük, van még néhány perc az indulásig. A vagon lépcsőjén áll, lehajol hozzám, megcsókol búcsúzóul. Csókja fájdalmat okoz. Ballonkabátja átázott, hajáról csurog a víz – csak nehogy megfázzon, támad fel bennem egy féltő gondolat. Határozott mozdulattal eltaszít magától, szeme már nem csillog úgy, mint rég. Csak most döbbenek rá, hogy igazán vége. Laura elmegy tőlem mindörökre. A szavaknak már nincs jelentősége, csak a hallgatás fejezi ki az igazságot.

Megszólal a síp, csukni kell az ajtókat.

Óvatosan kigördül a vonat kigyója.

Nem szeretek a távolodó vonatok után nézni. Nem szoktam soha. Megindulok haza. Villamossal húsz perc, majd öt perc séta.

Végigmegyek a peronon. Olajfoltok a tócsák felszínén. Koldusok kéregetnek. Kurvák ácsorognak kihívóan az egyik kandelláber fénye alatt. Valamelyik megszólít, de rá sem nézek. Megsértődik. Valamit utánam kiált.

Egy kocsmá nyitott ajtaján kiáramló cigarettafüst.

Mikor a lakásunkba érek, vagyis most már csak a lakásomba, nem találom a helyem. Egyik szobából a másikba megyek, végül a hálósobánkban kötök ki. Ránézek a közös ágyunkra, a tükörrre, a fésülködőasztalon egyik fésűjét itt felejtette. Valahogy élettelennek váltak a tárgyak, a berendezés, minden. Gondolatom mégis elkanyarodik Elza felé. Vajon hol lehet most? Lám, nem is tudom! Dühöt érzek vagy inkább féltékenységet. Vagy mindkettőt? – képtelen vagyok meghatározni pontosan.

Szerda van. Soha nem fogom szeretni a szerdákat...

Kissé előreszaladtam a történetben, tudom, de valahogy most kíváncszott ki belőlem ez a jelenet, így engedek saját magam kényszerítő erejének.

Nos, vajon miért is álltam ott, azon a sivár állomáson, és miért hagytak el? Erre Laura adta meg a választ, saját maga, egy tikkasztó, júliusi napon.

Sétálunk a tó partján. A lebukó nap megszínezi vizét: most átmenet a kékből az ezüstbe. Apró ezüstcserepek. Nekem ilyenkor a legszebb. Keresünk egy alkalmas helyet, leülünk, de egy idő után leveti ruháit, és a vízbe gázol. Követem példáját.

Laura ekkor azt mondta, bele fogok szeretni Elzába. Ekkor még nem tudtam, de igaza lett. Minden rezdülést észrevett rajtam, mikor Elza a közelemben volt. Talán jobban ismert engem, mint én saját magamat?

Az este hírnöke, amikor a leszálló napkorong fénye megtörik az ég szürkés-kékjében. Most nem vörös, ahogy szokott, hanem csak kontúrtalan, fáradt (ezüstös) derengés. Úszni kezdünk, befelé, jó messzire. Amikor elérnek hozzánk a hűvösebb áramlatok és érezzük alattunk a mélységet, mintha összebeszéltünk volna, visszafordulunk. A parthoz közel megáll, rám néz. Körültekintek, egyetlen lélek sincs, csak a tó mozdulatlansága. Balra, egy nádas partszakaszba olvadó feketéje. A szemközti hegyek vonulata, mint leheletfinom rézkarc – alig kivehető. Megoldom Laura fürdőruhájának pántját, így szabaddá teszem két kerek, lágyesésű mellét. Megcsókolom külön-külön mindkettőt. Nem hiszek neki. Nem hiszem, hogy valaha is képes lennék más nő melleit csókolgatni...

A várttal ellentétben pár nap múlva eszembe jutottak Laura szavai. Elza sok mindenben épp az ellentétje Laurának. Talán túlságosan is. Valamiért mégis vonzott valóban, amit magamnak sem voltam képes megmagyarázni, hiszen legalább annyi szólt Elza ellen, mint amennyi Laura mellett. Attól a naptól kezdve Laura szavai, mintha katalizátorként dolgoztak volna bennem, és valóban egyre többet fordult meg a fejemben Elza, de nem szeretném úgy beállítani a történeteket, hogyha nem hozza szóba a dolgot, akkor nem történik semmi.

Az események nem olyan fordulatot vettek, mint ahogy kellett volna, de az ember utólag mindig okosabb.

Talán itt az ideje, hogy kicsivel jobban bemutassam Laurát, legalábbis megpróbáljam. Csak egyetlen fényképet hagyott nekem magáról – a tárcámban őrzöm ma is – abból az időből, amikor megismerkedtünk. Nem szoktam képeket kérni nőktől, akkor sem tettem, de ezt valójában egy járókelő készítette rólunk fent a várban, így mindketten rajta voltunk. Utólag aztán kettévágtuk. Én kaptam a Laurát ábrázoló felét, ő meg azt, ahol én vagyok. Kedves dolognak tartottuk.

Jegyzetek Lauráról:

Megjelenése szolid, nem kihívó. Kimért, szinte lassúnak tűnő mozgás, nem kapkod el soha semmit. Sírós, barna szemek (de azt, hogy sírós, akkoriban még nem gondoltam). Ha valamit el akar érni, felső fogsorával óvatosan alsó ajakába harap; ártatlan nézést kölcsönöz, édes-kesernyés mosolyt. Válligérő, sötétbarna haja elől, a szemébe hull. Vékony testalkat. Domináló színe: a barna, a piros és a fekete; az ősz színei. Talán legfeltűnőbb rajta, ahogyan beszél: érzéki, mély orgánus. Mindez együtt összhangba került, érdekessé tette. Bonyolult, összetett személyiség.

Többször eltűnődtem azon, hogy aki az emberi szenvedélyek egész spektrumát képes a színpadon felvonultatni, ugyanakkor miért nem tud megbirkózni saját valóságával? Kétségbeesett és félénk, néha sajnálatra méltó. Magánéletében korábban csalódott volt és befelé forduló – ezt a velem tartó kapcsolata alatt sem volt képes levetkőzni –, de ez a befelé fordulás ugyanakkor titokzatossággal ruházta fel. Nagylelkű. Az ember folyton úgy érzi, hogy ezt a nőt nem illik megbántani, még gondolatban sem.

Büszke voltam rá. De melyik férfi ne lenne büszke, ha az oldalán ilyen nőt láthat?

Hosszú éjszakákat átbeszélgetve kerestük az élet értelmét, beismerve önzésünket, beszélünk az emberi gyarlóságról és arról, ami minden emberben benne rejlik természeténél fogva: Istenről. Máskor meg filozófiai mélységeket elérő vitákba keveredtünk egymással egy-egy színdarab mondanivalója vagy szerep megformálása kapcsán, és szembe helyeztük a kritikát a miénkkal vagy a szakma véleményével. Ezek a beszélgetések, együttlétek hoztak közel minket egymáshoz, s ilyenkor bizonyosodtunk meg arról, hogy egymáshoz illünk.

Meghitt órákon felolvasott nekem kedvenc könyvünkből, amit már mindketten többször elolvastunk; néha leváltottam az olvasásban. Máskor meg Hölderlin verseit idéztük fel egymásnak. Így voltunk mi el együtt, ha nem volt előadása, néha hajnalig is. Legintimebb gondolatainkat, vágyainkat is megosztottuk egymással.

Szeretkezéseinkhez mindig alaposan felkészült, mindig makulátlan tiszta, fehér vászonlepedőt húzott fel az ágyra. „Szeretem érezni az illatát” – mondta egyszer, s cinkosan nevetett – „főleg, ha hason fekszem”. Együttlétünk órái felejthetetlenek: az öröm nála apró, ritmikus sóhajok, melyben feloldódik a göggel párosult szellemi fölény. De ez a gög és fölény csak látszólagos, és nem nekem szól. Aki valóban ismeri, tudja: egyedüli célja a védekezés. Nem láttam nála gyengédebb, érzőbb szeretőt és érzékenyebb embert.

Néha visszahúzódkodott félénk, belső magányába, ilyenkor hagytam, múltjának el ezek a napok, türelmes voltam vele. Olyan is volt, hogy feküdtünk egymás mellett, minden szándék nélkül, majd gondolt egyet, s teljesen váratlanul csókolni és harapdálni kezdett, és a merészen odasikló ujjai alatt ágyékom ilyenkor megremegett. Dolga végeztével leoltotta a lámpát és jó éjszakát kívánt. Az időtöltésnek számomra ilyen kellemes formáját teljesen váratlanul tudta véghez vinni, minden „ellenszolgáltatás” nélkül.

Eddig csak Lauráról szóltam. Mint említettem már, szemét nem kerülhette el semmi: időben jelezte megfigyeléseit. Talán így akarta tudtomra adni, hogy óvakodjam Elzától, azt, hogy érzi minden rezdülésem. Figyel engem. Ezt akár féltékenységnak is felfoghattam volna, de tudtam, érzéseit soha nem engedné addig fajlulni, mert a büszkeség erénynek számít nála.

A történet megkívánja, hogy most rátérjek Elzára, már csak azért is, mert ebben a történetben legalább olyan fontos szereplő, mint Laura, sőt, életem folyását teljesen más irányba volt képes terelni. De akkoriban ezt még nem érzéltem, nem tudtam.

Óh, Elza! Kacagásod még mindig a fülemben cseng! Eleven lesz tőle az ember.

Egy alkalommal, Laurával meg voltunk hívva egy kiállítás megnyitójára. Elza tartotta a megnyitó beszédet, mely szokatlannak számított ezekben a körökben. Általában idősödő öregurakat vagy hölgyeket kérnek föl, esetleg barátokat. Így Elza a vendégekkel szemben szokatlannak tűnt, viszont mindenképp üdítőleg hatott, és a suttogásokból kiindulva ezzel az észrevételemmel nem voltam egyedül, de Elza jártasságához nem fért kétség. Egyértelmű eleganciával beszélt, tapasztalt és hozzáértő benyomást keltett. Mindezek ellenére kíváncsi lettem volna, hogyan esett rá a választás, de ezt máig nem tudtam kideríteni; találgatásokba nem bocsátkoznék.

Pajzán gondolataim támadtak vele kapcsolatban, s bevallom, egészen mélyről fakadó, állatias ösztön munkálkodott akkor bennem, mely a szaporodási tevékenységgel függött össze. Felrémlettek bennem Matisse erotikától fűtött, vad, táncos alakjai, a meztelen testek kicsavarodott idomai. Elzára nézve nem tudtam eldönteni, hogy vajon a női lélek dominál-e ilyenkor, vagy csak a konkrét fizikai megjelenése az, ami megborzongatja az idegeimet – mert abban biztos voltam, hogy a férfi közönséget így vagy úgy, de nem hagyja hidegen.

Visszagondolva azokra a percekre, csak arra gondoltam, hogy ez a nő kell nekem. Mennyivel más, mint Laura! Egy pillanatra eszembe jutott Laura korábbi kijelentése a tónál, de nem akartam foglalkozni vele, egyszerűen kitértem az óvatos intelem elől.

Ha már az ellentéteket hangsúlyoztam, íme: hosszú, lencsőke haj, hátul egyenesre vágva. Nem túl magas, de vékony testalkat. Mosolygós arc és kék szemek; amikor nevet, apró, kis szarkalábak keletkeznek szája körül. Folyton nézni kell! Szinte ittam magamba vonásait. De ezek csak a külső jegyek, a többről akkor még nem tudhattam. Erőt kellett vennem magamon, hogy a mondandójára is figyeljek, de a felszín alatt tovább munkálkodott bennem a férfi.

Aztán eszembe jutott közben egy lány, mikor Párizsban jártam a Notre Dame-nál, a turisták tömegében. Ő volt ilyen szőke és kíváncsatos talán. Arra is emlékszem, hogy utána még napokig magam előtt láttam, feszülő, kopott farmernadrágjában. Tényleg működnek ezek a női ideál-sémák az agyban, s talán bennem is ez munkálkodott akkor és Elza esetében is. E tekintetben be kell, hogy valljam magamnak, Laura nem fért teljesen bele ebbe. Esetében az egyéniségnek minden bizonnyal döntőbb szerepe volt, holott Laura szép nő volt, ahhoz nem fért kétség. Az ember ösztönösen engedményeket tesz valaminek a rovására.

A beszéd végén pezsgőspoharak koccannak, s közben távolról, szemeink találkoznak.

Vajon milyen lehet ez a nő, amikor reggel kiszáll az ágyból és nem látja senki? Bizonyára akkor is gyönyörűséges. Ebben teljesen bizonyos voltam.

A futótűz terjed olyan gyorsan, mint ahogy beleszerettem Elzába. Ez az érzés szokatlanul más volt, mint amit korábban valaha is éreztem. Nyoma sem volt fokozatosságnak, mérlegelésnek; személyisége annyira szuggesztív, hogy az ember azonnal a hatása alá kerül. Elsöprő volt. Amikor valójában tisztába jöttem vele, mi is játszódik le bennem, megrémültem. Már nem volt mit tenni.

Néha nem sajnáltam a fáradságot és felkerestem azokat a szórakozóhelyeket, ahol a napokban látták, hogy csak úgy, látszólag véletlenséget színelve találkozhasak vele. Képtelen

voltam magam megfélemezni. Olyan voltam, mint egy vad, amely zsákmányát kutatja fel. Mindezt a nevetséges tortúrát elkerülhettem volna, de nem akartam színt vallani, mert nem lehettem biztos Elzában, ugyanis köztudott volt, hogy ő választja meg partnereit, véletlenül sem fordítva. Kutatási kísérleteim kudarcba fulladtak; mindenhol elutasító választ kaptam, ha felőle érdeklődtem. Éreztem, hogy magam előtt is kezdek nevetségessé válni, ezért feladtam módszeremet. Kezdttem magam egyre nyomorultabbul érezni, mivel minél jobban belebonyolódtam Elzába, annál fájóbb volt belső életem egy szelete, ami Laurához kötődött. De mit tehettem volna? Azonnal beismerő vallomást tehettem volna Laurának. De mit valljak be? Azt talán, hogy nem tudok kiverni a fejből egy nőt, akivel még csak nem is beszélgettem négy szemközt, s akit mindössze kétszer vagy háromszor láttam? Nem! Úgy döntöttem, hogy nem vallok színt, amíg nem lesz konkrétum, valami megdönthetetlen ellenem. Ugyanakkor megszólalt bennem egy hátsó hang – s ezt egy rég átélt kapcsolat során nyilvánítottam ki – miszerint nem csak abban az esetben csaljuk meg partnerünket, amikor már lefekszünk mással, hanem akkor is, ha egyfolytában az illetőre gondolunk. Korábbi, konzervatív felfogásomat igazolandó, más nőre még csak rá sem néztem, ha már valakivel viszonyom volt. Mikor felidéztem magamban ezt a régi elvemet, a lelkipurdalás az elviselhetlenségig kínozott. Mivel mégsem szántam el magam a beismerésre, az idő múlásával ez az érzés csökkent bennem, ez a kettősség szinte megszokottá vált – hiszen minden csoda három napig tart – de büszke nem voltam magamra.

Ekkor már kissé Elza megszállottja voltam, és nem a józanész irányított. Ez az időszak körülbelül egy hónapig tartott. Ekkor sietett a segítségemre a véletlen: egy író-olvasótalálkórón hozott minket össze a sors, és ez rögtön alkalmat is teremtett számunkra.

Ez után az események olyan katasztrofális gyorsaságot vettek, hogy a tempótól szinte magam is megszedültem: Elza felhívott telefonon. Sikerült hát! – ujjongtam magamban. Mindent úgy értem el, ahogy terveztem: látszólag nem én kezdeményeztem. Ez téboly! – gondoltam. Elértem a célokat, amit már egy hónapja egyfolytában áhítottam, most mégis megtorpantam. De szerencsémre vagy szerencsétlenségemre, Elza újból segítségemre sietett: a lakására hívott.

A rákos sejtek szaporodnak olyan gyorsan, mint ahogy sokasodtak a problémáim: hogy lesz ez után, hol tudok találkozgatni majd vele, a lakására természetesen nem mehetünk mindig, mi lesz, ha felfedeznek minket. Sorolhatnám.

Mikor először hívott meg otthonába, még nem voltam felkészülve a látottakra – ez irányban soha sem érdeklődtem korábban. Olyan környezetet alakított ki magának, ami szokatlan, meghökkenti az embert, engem mindenképp.

Hatalmas nappali. Minden csupa fehér: a falak, a bútorok, a függönyök és a szőnyeg. Egy asztalkán váza, metszett üvegből, benne szárított virág. Aztán egy szobor gipszből, a klasszikus időkre emlékeztet: saját tengelye körül megcsavarodó, izmos férfitest – bevallása szerint tanulóéveiben készítette. Egyik falon festmény, egy görög mitológiai jelenet; korban az előzőhöz illő.

A függönyök surrogása.

Bőrömet borzongató, enyhe légáramlat; kellemes.

Számomra idegenszerű világ, mégis érzem benne az otthont, a gondos női kéz munkáját, átgondoltságát, az Olümposzon uralkodó istenek határozottságát, Ádám és Éva tisztaságát. Én mindig törekedtem a színek harmóniájára – bár ez is annak számít a maga módján –, de be kellett vallanom magamnak, hogy elérte a kívánt hatást.

Elza rendszerint tele van mozgékonyással, eleveniséggel, de most valamiféle kimértséget érzek. Hellyel kínál, arcán archaikus mosoly (a száj szögletei fel vannak húzva, ettől lesz olyan különleges), de úgy ülök feszélyezve, mintha egy film díszletére emlékeztető szoba része lennék. Hosszú, csontszínű ruhát visel, közel hasonló színű gyöngysorral a nyakában. Valahogy minden illik mindenhez, kivéve én. A lakberendezéssel kapcsolatban Elza minden bizonnyal új dimenziót nyitott számomra.

A nappaliban ülök tehát a szófán, érzem parfümjének illatát, találgatom milyen lehet, de nem ismerek rá, nem találok semmi hasonlóságot Laura parfümjének illatával. Nem csoda, hisz annyira különböző, temperamentumban és lelkivilágban teljesen eltérő két nőről van szó, ezért kizárt, hogy a nők számára ilyen fontos dologban hasonlítsanak.

De mit is jelent valójában mindez? Pezseg körülötte a levegő, akarva-akaratlanul is a társaság középpontjába kerül, szórakoztató egyéniség. Nagyon tájékozott, az átlagból messze kimagasló, a művészetek szinte minden területén jártas, és nemcsak felszínesen; ezekben a dolgokban egyúttal kiváló beszélgető partner. Ekkorra már nem is furcsálltam a múltkori megnyitón való szereplését.

A szerelemnek különös típusa ez bennem, amit akkoriban Elza iránt érzek, mert valójában nem birtokolni akarom a szó valódi értelmében, hanem eredendően megváltoztatni, hogy önszántából állapodjon meg nálam. Kicsit belebonyolódtam magamba. Először is: mi az, hogy önszántából változzon meg? Másodszor: ez nem egyfajta birtoklási szándék? – én nem tartottam annak. Éreztem, hogy egyre jobban belelovalom magam ebbe, már-már rögeszmémé válik, hogy én vagyok az a férfi, aki ezt véghezviszi.

Megcsókol – Laura félénk csókjaira gondolok. Ez mennyire más! Szinte agresszív. Lehet igazságot tenni, melyik a jobb?

Újabb hetek telnek el. Többször találkozunk eldugott helyeken, de mindketten érezzük: ez az állapot, ez a bujkálás nem illik hozzánk, ez az állapot nem tartható fenn. Viszont minél nagyobb fájdalmat okozunk Laurának, annál inkább erősödik közöttünk egy cinkos kötelék, de annál inkább sajnálom Laurát, aki tisztában volt azzal, hogy mi zajlik körülötte. Szörnyű lelkiismeret-furdalást éreztünk, én mindenesetre. Elzával és Laurával mégis valamiféle tehetetlen belenyugvással éltünk napjaink. Egy idő után a külvilág számára is világossá vált Elzával szövődő románcom.

Volt, aki így jellemezte Elzát: mindig nyitva tart egy kiskaput, amin elmenekülhet, így soha nem lesz a tied. Amikor az ember azt hinné, hogy most „becserkészte”, akkor már egy lépéssel előrébb jár. Vagy például, ezt mondta róla az egyik barátom: „Egy ilyen nőbe soha ne gabalyodj bele, mert nem enged el addig, amíg lenem rája rólad az utolsó húst is, utána meg félredob!”. Bizonyára igazuk van. A nőügyeimben soha nem érdekelt mások véleménye, szerettem magam felfedezni a nőt, így most is úgy tettem.

Örültek voltunk mindketten. Vagy mindhárman? Elza és én azért, hogy hagytuk magunkon eluralkodni az érzést, Laura azért, hogy mindezt tűrte, s nem tett semmit ellene. Előbb vagy utóbb valamelyikünknek színt kellett vallania, és éreztem, hogy ez a feladat rám vár. Hiszem ki másra?

Az a folytonos önmarcangolás, ami lezajlott bennem, hogy hű legyek Laurához állandó feszültségben tartott. Mennyire szerettem volna nem én lenni, valahogy megszabadulni a tehertől! Elzának képtelen voltam ellenállni, Laurától meg elszakadni.

Mikor egyszer Elza magához hívott és előttem vetkőzött, majd amikor törölközőbe csavarva nedvesen kijött a fürdőszobából, észrevette, hogy a tárcámban keresek valamit, s meglátta

Laura képét. Elkérte tőlem, egy vázához támasztotta, majd lábujjhegyre ágaskodva megcsókolt. Mielőtt végképp elszaladtam volna, karjával átölelt, lecsúszott róla a törölköző, és nedves mellei előttem táncoltak kielégülésre várva. Éreztem, hogy hasztalan minden ellenállás. Volt ebben valami perverz, valami szégyellni való, mert úgy szeretkeztünk, hogy Laura nézett minket, igaz, csak fényképről. Bevillant az agyamba három jelenet: én, Laurával az ágyban, majd én és Elza, majd mindhárman együtt. De nem engedtem további szabad folyást gondolataimnak.

Kicsit előreszaladva a történetben megjegyzem, hogy együttlétünk pár hónapja alatt csak három esetben szeretkeztem Elzával, nem többet.

Győztes pillantását máig látom, mikor rám nézett.

Időközben ránk esteledett. A nyitott teraszajtón beeső sárgás, utcai fényt ritmikusan megtörte az udvaron álló nyárfa lombozata, ahogy mozgatta a nyári szellő; ilyenkor a szobában minden rezgő árnyékot vetett. Egymás mellett feküdtünk percekig, elnyújtózva. Meztelen, mozdulatlan testünk olyan volt a félhomályban, mintha márványból lennének formázva.

Ezeket az emlékezetes órákat dédelgetve őrzöm majd magamban.

Nem tehettem hát semmit, már szétáradt bennem az érzés, egy lávafolyam biztonságával, ami visszafordíthatatlan, és abban a pillanatban olyan ember voltam, aki háttérbe szorított minden korábbi szenvedést és aggályt, aki eloszlatozott magában minden kételyt; úgy oszlott el bennem minden ellenállás, ahogy a meggyötört rab ellenállása törik meg a hosszantartó vallatás végén. A sötétben Elza a vállgödrömbe helyezte fejét, egyik kezével és lábával átfonta magát rajtam.

A hosszú idő alatt felgyülemlett vágy kielégítése után legbelül megkönnyebbülést éreztem. Most már tudtam, mit akarok: Elzával szeretnék élni. Ez a felismerés átmenetileg megnyugvással töltött el. De csak átmenetileg.

Láttam, hogy szólásra nyitja száját:

– Talán ezen a ponton kellene megállnunk... – de elharapta mondata végét, mintha maga is bizonytalanná válna, aztán hozzátette: – Nem tudom, hogy valójában el akarlak-e szakítani tőle?

Éreztem, hogy Elza menekülni kezd tőlem, de tudtam, hogy ezt nem engedhetem meg. Ellentámadásba kezdtem, és felsorakoztattam az érveket viszonyunk mellett. Úgy tűnt, sikerült Elza kibillent egyensúlyát nekem tetsző mederbe terelnem. Bocsánatkérően tekintett rám, s éreztem, hogy csatát nyertem, de tudtam, hogy háborút még nem. Később, magamnak sem akartam elismerni, de mégis csalódottságot éreztem felvetése miatt. Valójában bántott.

Megfürödtem, felöltöztem majd visszamentem hozzá.

Elza egészen az ágy szélén feküdt háttal nekem – még nem aludt el teljesen; meztelenségében volt valami gyermeki, vagy talán inkább kiszolgáltatottság, talán a testhelyzet miatt, vagy csak egyszerűen azért, mert ruha nélkül volt. Úgy feküdt ott, kissé kicsavarva, mint Rodin *Danaidája*: lábait felhúzta, jobb kezét a feje alá tette, miközben hátra nézett, haja lelógott az ágy szélén. Gerincoszlopa lágyan követte a felvett pózt és a csodálatos nyakban végződött. Odamentem, megcsókoltam, ahol a haj kezdődik a nyakon. Megborzongott, s megkérdezte:

„Indulsz?”. Mivel igent mormoltam megkért, mielőtt elmegyek, takarjam be.

Hazafelé először egy taxit fogtam, de tovább küldtem mégis, helyette inkább gyalog mentem; időt akartam nyerni. Szemerkélni kezdett az eső, jóleső érzés volt megázni egy kicsit. Út közben betértem egy kávézóba. Kevés vendég volt, felültem a bárszékre. A pultnál a lány nagyon kedves volt, szóba is elegyedett volna velem, de nem volt kedvem beszélgetni.

Örültem, hogy nem veszi ezt zokon. Általában nem vagyok jó beszélgető partner, hacsak nem olyan a másik, vagy a társaság, hogy magával sodor, és ez a pillanat most nagyon nem volt alkalmas erre. Megittam hát a kávémat, és elindultam újból haza.

Önkéntelenül kerülőutakon mentem, nem törődtem azzal, hogy még mindig szemerklél az eső. Ismeretlen utcákon jártam. Mellékutcák voltak ezek, girbegurbák, omladozó házfalakkal, bontás alatt lévő házakkal, nyirkos, sötét lépcsőházaikkal és fekete ablakaikkal, kukás-edényekkel, mellészórt szeméttel. Egy helyen, az úttest közepén széttört borosüveg, tartalma kifolyt, szétterülve foltot hagyott az aszfalton. Valahol szólt a televízió, máshol valakik üvöltöztek egymással. Egy férfi fehér trikóban levitte a szemetet. Rám nézett, nem ismer-e, majd az üres edénnyel visszaballagott a házba. Elképzeltem ezeknek az utcáknak a lakóit: pont olyanok, mint ahol élnek, öregek, csúnyák, bűdösek. Így haladtam előre, és féltem attól, hogy kiérek a fényre, s hallatszik a villamos zaja, mert akkor közel leszek már a lakásunkhoz.

Igazolást kerestem magamnak, de agyam háttérébe zsúfoltam minden érvemet, megtartva vésztartaléknak, végső indoknak arra az esetre, ha nem találom meg az igazi választ. Végig-gondoltam személyes sorsomat, aztán Laurával töltött időt, majd azokat, amelyeket Elzával töltöttem együtt, s azt a hónapot, amikor gondolataim megállás nélkül Elza körül forogtak.

Be kellett ismernem magamnak, hogy mindkettőjüket szeretem. Laurát nem hagynám el soha, de Elzát sem veszíteném el. Ekkor jutottam el arra a pontra, hogy először feltegyem magamnak a kérdést: lehet-e egyszerre szeretni két nőt? Ebben a pillanatban úgy válaszoltam, hogy igen.

De a helyzet így tarthatatlan, ezzel tisztában voltam. Beszélni fogok Laurával – persze nem ma, erre ma képtelen lennék – mindent bevallok majd, és hinni akartam abban is, hogy mindent megért. Hiszen ő figyelmeztetett, valószínűleg fel is van készülve, hogy egyszer bekövetkezik. De hogy mi módon teszem a vallomást meg, akkor még fogalmam sem volt.

Ahogy hazaértem úgy éreztem, hogy a szívem kiugrik a helyéből, tétova mozdulatokat tettem, viselkedésem minden bizonnyal nem volt a megszokott. Ahogy a zár kattant az ajtóban, úgy éreztem, hogy sokkal hangosabb, mint rendesen, most bezzeg nem talállok be elsőre a kulcslyukba, biztosan felébreszti Laurát, mert biztosan itthon van már. Minden aprócska neszt, amit korábban észre sem vettem, most fokozottan éltem át. Ki voltak élezve érzékeim: cipőm dörzspapír volt, a zár nyelve, mint fegyver závarjának csattanása. Minden nem várt zörej baljóslatú ómen volt számomra.

De a sors, pontosabban Laura segített rajtam. Észrevette a változást, ami lezajlott bennem, azt, hogy furcsa mód feszengek, az árulkodó jelek az arcomra voltak írva. Mégsem szólt semmit. Attól a naptól kezdve még jobban szenvedhetett. Minden kísérletem, hogy Laura fájdalmát csökkentsem kudarcba fulladt.

Az elején működött mindhármunkban valamiféle tehetetlenségi nyomaték, amely fenntartotta kapcsolatunkat, ami érthetetlen volt mindannyiunk számára. Aztán felmerült a vágy a változtatásra, előre kellett mennie a dolgoknak; valakinek lendítenie kellett egyet a keréken.

Pár hétre rá Laura bejelentette, hogy vidéki társulathoz szerződik.

Értettem mindent.

Szomorú voltam Laura miatt, de gondolataim mégis Elza körül forogtak. Szerettem volna megadni neki azt, amit csak éntőlem kaphat meg: a nyugalmat, a békességet, az állandóságot. Többször mondtam neki, hogy zárja le előző életét, állapodjon meg. Elhittem, hogy erre képes

vagyok, leszek. És minél jobban hittem benne, annál inkább növekedett bennem valami féltékenység. Mintha az időm fogyna, s hogyha dolgom végezetlenül fejezem be elhatározásomat, törvényszerűen máshoz sodródik. Ezt nem engedhettem meg! Kicsikartam találkozókat valami ürügy kapcsán, hogy ne lepleződjek le, vagy fontos megbeszéléseket mondtam le azért, hogy vele lehessenek, ha kérte. Talán egyetlen momentum tartott még a valóság talaján, hogy mindennel tisztában voltam, de nem akartam tenni ellene semmit.

Azt mondják, hogy a szerelem vakká tesz. Én ezt soha nem ismertem be magamnak. Mindig ódzkodtam az olyan szituációktól, hogy ki legyek szolgáltatva valakinek. Hittem abban, hogy ez most sincs másképp, s én irányítom az eseményeket.

Kiszállunk a taxiból, pár métert kell csak megtennünk. Elza mellettem lépdél. Lenge, fehér, nyári ruha, fején divatos, alkalomhoz illő szalmakalap, kezében vadvirágokból készített piciny csokor – szereti az ilyet. Szembetűnő bőrének barnasága; csinos, mint mindig. Fiatal, eleven, jókedvű.

Találunk egy árnyékosabb asztalt egy drágának mondható presszó teraszán. Leveszi kalapját, igazítja haját. Kockáltat rendel, a szokásosat, tetszik neki, hogy bámulják a férfiak, de még a nők is rajta felejtik a szemüket. Kiélvezi a szituáció minden pillanatát.

Szemmel láthatólag ismeri a felszolgálót, amaz diszkrét, nem árulja magát el túlságosan. A rám való tekintettel? Nem tudom.

A levegő fülledt, tikkasztó. Mindenki eső után áhítozik, odabent meg a légkondicionáló duruzsol, mi mégis kint ülünk az árnyékban, de mégis csak harminc fokban. Hosszú ideig ülünk egymással szemben, késsé feszélyezve, és közben arra gondolok, milyen ember az, aki csak saját énjének él! Ez a nő korlátozhatatlan, hogy is gondolhattam én, hogy megzabolázom! Az önámítás hibájába estem volna? Volt valami közös bennünk: a reménytelenség. Bennem az, hogy meg tudom változtatni, benne pedig az, hogy valaha is megváltozzon.

Miközben kortyolgatjuk italunkat, először érzem azt, hogy feladom a küzdelmet. Ennyi volt, erőm elfogyott. Milyen kár! Pedig mindent egyesít magában, amit fontosnak tartok, leszámítva az életvitelét.

Észreveszi levert arckifejezésem. Megfogja a kezem, megszorítja, s azt mondja:

– Fel a fejjel szerelmem!

Nem nyugtatott meg. Olyanok voltak szavai, mintha egy Picasso képre tekintve megkérdezné valaki: „és ez drága?”. Rosszul esett; ez utóbbi csak közönyös, de az előbbi talán már kegyetlen is.

Ritka alkalmakkor, amikor önvizsgálatot tartott, elárulta nekem, hogy elégedetlen életével, és van benne valami önpusztító hajlam, ami eltékozzatja vele mindazt, amit az élettől ajándékba kapott: szépséget, műveltséget, anyagi jómodot. Azt, hogy élhet kedvteléseinek. Mikor könnyített a lelkén, akkor mindig magába zuhant, ilyenkor nagyon sérülékeny volt, elvesztette magabiztosságát. De ezek nála csak röpké órák voltak, nem úgy, mint Lauránál, akinél napokig is eltartott. Egy újabb összehasonlítás, tessék, pedig megígértem magamnak, hogy többet nem teszek ilyet; Laura számára ez biztos megalázó lenne.

Szeptember közepén, mikor az ég esőket könnyezik, s elveszíti már a nyár az erejét, de az őszt még nem lépett be az ajtón, magamban üldögéltem a teraszon. Egyik kéziratomat rendezgettem, gyomláltam az eltévedt sorokat, Laura odajött hozzám, és azt mondta: elmarad az esti előadás, készülök-e valahova este. Mivel nemleges választ adtam, megkért, vigyem el

vacsorázni oda, ahova először vittem, mikor megismerkedtünk. Kissé furcsállottam kérését, mert nem hittem, hogy valaha is eszébe járt az a kis vendéglő. Azóta sem voltunk ott. Eleget tettem kérésének, s meglepő módon mindketten nagyon jól éreztük magunkat. Felszabadultan beszélgettünk, minden zavar nélkül, nem úgy, mint annak idején, mikor az ember még attól ideges, vajon milyen kép alakul ki a másikban róla.

Aznap este, mikor nem számítottam rá – s valóban nem is számíthattam, mivel már egy hónapja nem szeretkeztünk egymással –, és letettem könyvemet, majd le akartam kapcsolni a lámpát, föléem hajolt. Az éjjeli lámpa sugarába állt, alakja testemre vetette árnyékát. Olyan halkán suttogott, hogy valójában csak szófoszlányokat értettem, de mintha egyik szerepéből, Eurüdikétől idézett volna. És mintha hangsúlyt akarna adni mondatainak, kibújt alsóneműjéből, aztán mellém siklott az ágyra. Hozzám tapadt, mintha teljesen a részemmé akarna válni, mint aki be akarná bizonyítani, hogy a férfi és a női test minden porcikájában egymásnak teremődött. Teljes súlyával rám nehezedett, és szája a számra tapadt. Fuldokoltam. Szemei kifejezéstelenek voltak. Vagy átszellemültek? Abban a pillanatban nem tudtam eldönteni, hisz annyira hasonló a kettő.

Mindkét karomat hátra szorította az ágyra, tenyerét erőből a tenyerembe nyomta. Becsukott szemhéjamon éreztem nyelvét, aztán a fülemben, az arcomon, a nyakamon. Néha fájdalmat okozott, de nem volt időm ellenkezni, vagy nem is akartam; azt hittem összetör.

– Mit tud, amit én nem? – kérdezte indulatosan.

Tudtam, hogy Elzára gondol. Szóhoz sem tudtam jutni.

Az öröm pillanatai nem várattak magukra soká.

Egy teljesen más Laura volt. Talán most szabadult fel igazán először? Mintha bizonyítani akart volna valamit előttem vagy talán magának. Szomorú volt az arca, könnyeket láttam lefolyni, de elfordította fejét. Először láttam színpadon kívül sírni.

Ekkor jöttem rá: eddig mindig befelé sírt.

Most, hogy újraélem azt az éjszakát, megértettem, mi volt Laura célja.

Először azt gondoltam, még egy kísérletet tesz, hogy visszafordítson engem, talán választásra akart kényszeríteni. De a szerelem nem az ágyban dől el, ezt Laura is tudta, tudnia kellett, hisz annyit beszélgettünk korábban ezekről a dolgokról. Mivel másképp tett, ebből éreztem meg kétségbeesését.

Vagy talán azt akarta, hogy emlékezzek rá? Nem! Hiszen tudnia kellett azt is, hogy az emlékezés igazi tápláléka a fájdalom, s nem a testi boldogság. Éppen ezért fájdalmat kellett volna okoznia nekem: lelki fájdalmat. Ezt csak egyetlen egy dologgal érhetne volna el, ha látom, hogy szenved, de mégsem ezt választotta, hanem a gyönyört.

Ekkor értettem meg, hogy el akar engedni.

Mi az, ami annyira vonz Elzához? A szépsége, vagy az, hogy soha nem fogom valójában megszerezni? Lám-lám, mégis csak a birtoklási vágy tört elő bennem? Ez tartja életben bennem a vágyat ilyen magas hőfokon? Mennyi kérdés! Az utolsó éjjelünkön – ekkor még nem tudtam, hogy az lesz –, mikor együtt voltunk annyira kiábrándult volt, életunt, hogy bevallotta, szerelmes belém. El akartam hinni, de nem sikerült. „Tönkreteszed azt, aki szeret!” – gondoltam. De nem ugyanezt teszem én is?

Másnap repülőre szállt. Csak egy pársoros üzenetet hagyott: egyedüllétre van szüksége, mert át kell gondolnia az életét; arra kért, legyek megértő, türelmes. Büszkeségből nem hívtam fel, nem kérdeztem, hova utazik. Tudtam, hogy soha többet nem látom.

Mi volt az, amit éreztem? Lelkem legmélyebb régióiból előtörő fájdalmat; a szomorúság és a csalódottság érzése keveredett bennem, pedig az elmúlt napokban már szoktattam magam a gondolathoz, készültem lelkiileg ilyen vagy hasonló fordulatra, mégis mellbe vágott, és feltettem magamnak a kérdést: „Miért?”. Én szeretem, ha egy nő mellettem romantikusnak, intelligensnek, nőiesnek érzi magát, akkor biztosan nem vágyik másvalakire. A nőben a Nőt keresem, s remélem, hogy a nő bennem meg a Férfit! Nem foglalkozom az emancipációval sem, mert szerintem nem létezik; nem hiányzott, s nem is volt rá szüksége mellettem egyetlen nőnek sem, soha. Akkor hol volt a hiba? Talán Elza nem adott elég időt nekem, vagy inkább nem adott elég időt magunknak, vagy egyszerűen csak tényleg olyan volt, mint amilyennek mondták. Mivel nem akartam Elza alakját kettéhasítani jóra és rosszra – véleményem szerint ilyen élesen nem is lehet –, ezért más mentségeket kerestem. Klasszikus ismereteimből előbányászva eszembe jut a Végzet, aki már a születésekor megszabja minden ember sorsát – kezdtem hinni ebben, s Elzának is valami előre el volt rendelve: az, hogy ne találja meg a helyét. Szakadék választja el a férfiaktól; megkockáztatom: a valódi élettől. Egyéniségének titkos (vagy inkább félelmetes) vonásai csak körvonalazódni látszanak előttem. Utólag úgy vélem, hogy sikerült nagyon közel kerülnöm Elzához, de mindezek ellenére mindig az a titokzatos nő marad számomra, aki odaadja magát a férfinak, de mégsem ad semmit.

A szerelmesek soha sem egyformán szeretik egymást. Így van ez mindhárman esetében is. Megfogalmazódik bennem még egy gondolat: megfojtottam volna Elza szerelmét a szerelmemmel? Nem tudom. Talán ez magyarázat lehet a menekülésére, illetve korábbi meneküléseire. Jobban szerették, mint kellett volna? Mert akkor ez lenne a szerelem tragédiája!

Hazamentem, kiültem a teraszra, kibontottam egy fehérboros palackot, és a jövőmről elmélkedtem. Lábamat feltettem a korlátra, s kezemben egy pohár borral néztem az eget, majd a nap felé tartottam. Aranysárga színek. Csillogás. Eszembe jutott Gauguin képe az aranszínű nőkkel, aztán Chagall képén a lila nő rózsákkal; az én képemen milyen lenne Elza? És mi lenne a címe? Talán a *Szőke lány fehérben, búzavirággal*?

Megfelelő bort, a megfelelő alkalomhoz – gondoltam.

Csak mindig a kellő hőfokon!

Belefáradtam az egyhangúságba. Testem sem követelődzik úgy, mint korábban, leveti a vágy terhét, mint öregember a régi ruháit. A lét irreális állapota ez, mégis beletörődéssel viselem.

Fél évvel később, hogy Laura elköltözött, levél érkezett tőle. Azt írta, utazzam le hozzá vidékre, megszerette azt a várost. Mióta egymagam élek, először éreztem magam elevenebbnek. Laura nagylelkűsége határtalan volt, de nem mertem hinni valódi fordulatban.

Laura levele kapcsán jutott eszembe, hogy meg sem fordult a fejemben, hogy talán Elzát keresnem kellene. Nem tehetem, mert az megalázkodás lenne. És aki megalázkodik, az már soha sem szerethet igazán. E fejtegetésből kiindulva nem fogadtam el Laura ajánlatát.

Az író másképp éli életét, mint a többi ember, mivel írásaiba temeti lelkét. Laura! Ha elolvasol, talán megérted egyszer tetteim mozdatórugóit. Nem utazhatok hozzád. Helyette inkább csendben leszek. Ha írsz, szívesen veszem, ha nem, azt is megérttem, mert megértettél.

Befejezem az írást. Rendszerint nagyon lassan írok: kínlódom a sorokat. Most ez különösen igaz volt. Helytállónak látszik egy barátom mondása, hogy kicsit meg kell „bolondulni” hozzá, akkor könnyebben megy.

Kitárom az ablakot. Keskenylevelű ezüsthák hajladoznak óvatosan a parton. Hajnalodik. A szürke színei láthatók, de néhol kék és néhol talán ezüst. Messzebb tisztulni látszik az ég.

Összegyűröm a Laurát bemutató oldalt. Nem tudtam visszaadni a valóságot, arcát, jellemét. Elégedetlen vagyok magammal, mert újraolvasva Laura arca csak úgy jelenik meg előttem, mint ólomüvegen a megszűrt fény; jelleme annyira finomrezdülésekkel teli, hogy mindezt bemutatni lehetetlennek érzem. Talán Isten akarja így, hogy foglalkozzam még vele, s nem szabadít meg? Gyötörni akar?

Kimegyek a teraszra.

A borostyán nedves illata. A levegő sűrű. A tó felett pára lebeg, mint távoli, halk sóhajtás kigőzölgése. A csillapodó hullámok monoton zaja, ahogy megtörnek: most éppen csak érintik a köveket.

Türelmes vagyok magamhoz. Megvárom, míg újra kiépül bennem az emlékezés hídja, s már tisztábban látom a Laurához vezető ösvényt.

Új lapot veszek elő. Megint szembesülök a fehér papírlap üres valóságával...

– Vége –

Pécs, 2006. augusztus 27.

Anelita

Másodszor térek be ebbe a bárba. Tegnap is jártam itt, s távozásom után rögtön megfogadtam magamnak, hogy ma is eljövök. Megszerettem ezt a helyet különös atmoszférája miatt, de a turisták mégis elkerülik, mert félreeső helyen van, kissé messze a fehérhomokos karibi tengerparttól és az elegáns szállodáktól. Helyette inkább kagylókat szednek apály idején, vagy tortillát esznek a piacon, vagy összevásárolnak minden haszontalan dolgot, amit otthon majd győznek elajándékozni – igaz, sokan élnek ebből ezen a környéken. A tehetősebb turisták, pedig a belváros lokáljait látogatják, ahol fényűzőbb az éjszakai élet. Én nem tartozom ezek közé, sokkal inkább egyedüllétre vágyom, esetleg eredeti, latinos zenére és ebben a pillanatban egy hideg itatra, de arra nagyon.

Ezen az estén is ott ül a lány, ugyanazon a bárszéken, mintha kibérelte volna azt a helyet magának, s csak pont azért, hogy engem szemmel tarthasson. Kérdezhetné valaki, akkor én miért választottam pontosan azt az asztalt, ahol előző nap is ültem. Én erre azt mondanám: ez meg az én szokásom.

Talán huszonöt éves lehet – saccolom meg, bár ebben a félhomályban csalóka. Lába keresztben, bal vállán ruhájának pántja kissé lecsúsztatva. Szinte minden ugyanolyan rajta, mint tegnap, a ruha fazonja teljesen megegyező, csak színe más: most halványkék, mint a búzavirág, mely kiemeli bőrének kreolságát.

Figyel engem, és észreveszi, hogy én is észrevettem őt. Jobbnak látom, ha elfordítom a fejem és kényszerítem magam, hogy másfele nézzek, de érzem, hogy a mozdulatom nem sikerült természetesre; szinte belepirulok, mert annyira idéltlennek hat. Tudom, hogy ő sem hiszi el, hogy ezt akartam valójában, és ha most odanéznék, bizonyára mosolyt látnék arcán.

Felemelem a poharam, kortyolgotok belőle, de a jég már felolvadt és nem annyira hűsít, mint ahogy azt szeretném, és az éppen kifűjt cigarettafüst visszamaradt nikotinja a whisky ízével keveredve a számban, nem esik túl jól. De most már mindegy, újat szippantok a cigarettám-ból, és megint kortyolok egyet az italomból, hogy minél előbb újat rendelhessek.

Szombat lévén gyűlik a tömeg, egyre többen leszünk, és ezzel párhuzamosan a zajszint is emelkedik, nő a feszültség, na meg a füst is a levegőben. Izzasztó itt minden, verejtékcseppek gyöngyöznek a homlokokon. A bárpultnál a mixer bekapcsolja a ventilátorát.

Csettintek a felszolgálónak – szerencsére nem kell sokat integetnem, hogy észrevegyen –, és mutatóujjammal jelet rajzolok a levegőbe, hogy újabb italt kérek.

Időközben megfeledkeztem a lányról, de most, hogy odanézek, csalódottan állapítom meg, hogy már nem ül ott, helyette egy kövérkés emberke törölgeti zsebkendőjével homlokát; melege van neki is, mint mindenkinek ebben a teremben. Egy vendég mutogat felfelé, hogy kapcsolják már be a plafonon függő ventilátorokat. Valaki eleget is tesz kérésének, így pár perc múlva érzem, hogy jobb lesz, ahogy a lapátok forogni kezdenek. Szép lassan normalizálódik a helyzet, de a cigarettafüst egy darabig még csíp.

De hol a lány? – kérdezem magamtól.

Próbálom felkutatni, s megkönnyebbülök, amikor meglátom az egyik sarokban egy asztaltársaságnál, pontosabban három lány társaságában. Egy kerek asztalhoz ült át, valószínűleg a barátnőihez – gondolom.

Észreveszik, hogy nézem őket, és felém nevetnek, de a nekem tetsző lány mosolya más – ezt határozottan érzem –, van benne valami cinkosság, mintha másképp ragyogna a szeme, mint a többinek. Állja a tekintetemet. Vagy csak én érzem és látom így? Rádöbbenek, hogy nem menekülhetek a pillantása elől én sem.

A pódiumon megjelenik egy zenész, aztán még egy, és jön a harmadik és a negyedik, aztán az ötödik is. Öten vannak, öt zenész, majd egy nő lép fel, valószínűleg az énekes. Komótosan kezdik a hangszereket kicsomagolni. A dobról lekerül a takaró, gazdája állítgat valamit rajta: magasságot a cintányérokra, magasságot a háromlábú fémszékekre. Mozdulatai kimértek, hiszen számtalanszor elvégezte már ezeket. A zongorista a széket tekeri feljebb, ráül, próbálgatja, teker egyet megint, ráül újból, míg jó nem lesz. A bőgőről is lekerül az „öltözék”, hosszú cipzár rándul, titkos vágyakat ébreszt férfiak képzeletében. A szaxofonon játszó felveszi a sarokból hangszerét, néha belefúj egyet, állít a sípon, majd újból próbálgat, és újból állít, legvégül visszateszi a dobos mögé egy székre, aztán a pódiumról lelépve egy közeli asztalhoz ül.

Van még idő. Hosszú még az este, az éjjel.

A többi is végzi a feladatát hangtalanul, csak néha-néha mosolyognak egymásra, meg néha az egyik vendégre, akit bizonyára mind jól ismernek, vagy az is lehet, hogy ő a bártulajdonos. A pincér egy tálcán italokat hoz, az asztalra teszi – az előbbi zenész elé – melyen ott szerepel egy táblácska, rajta *Reserved* felirat. Fenntartott hely – gondolom, a zenészeknek.

Újból elkalandozom és megfigyelem a többi vendéget is, tekintetem körbejár, majd a lányhoz ér, aki még mindig a sarokban ül a többiekkel. A bárpultnál a mixer az arcát most a ventillátornak tarja, de megzavarják, újabb rendelést kell kielégítenie. Arcán aprócska grimasz jelenik meg, de végzi a munkáját becsülettel, hisz ebből él, ebből tartja el a családját; biztosan sok gyereke van. Leemel a feje fölül egy üres poharat, jégdarabok koccannak az aljában, majd emelkedik egy gines üveg, litty-lotty, telik a pohár. Egy fémtálcán újabb pohár csattan – jön a következő –, de ebbe már valamilyen színes folyadék kerül. A harmadik pedig fehér rum, ez biztos, mert megismerem az üveget.

Felemelkedem a helyemről és felkeresem a mellékhelyiséget. Meglepődöm, mert a körülményekhez képest tiszta és rendes. Sietek vissza abban a reményben, hogy a lányt még mindig a helyén találom, de nem látom, csak barátnői diskurálnak ugyanúgy, ahogy azelőtt; a lány eltűnt. Figyelmetlen vagyok, mert mikor hátratekintek, a hátam mögött a két toalett ajtótól nem messze a másik falra szerelt embermagasságú tükör előtt áll a lány, és haját, ruháját igazítja. Keresztülszalad a fejemben, hogy bizonyára nem véletlen történés ez, de mit számít, hogy véletlen vagy sem! Bátorságot gyűjtök de felesleges, mert egy újabb mosollyal jutalmaz, aztán egyenesen eléim áll és megszólít. Hiába, a latin temperamentum!

Anelita vagyok – mondja, és kérlel, üljek az asztalukhoz, ha nincs jobb dolgom. Miért is ne? Valóban nincs jobb dolgom. Válaszok is neki – bár teljesen értem minden szavát, mégis egy pillanatra bizonytalanság fog el, hogy valóban ezt akarom-e. Észreveszi tévováságom és kiejtésemen, hogy nem vagyok idevalósi. Kérdőn tekint rám. Én elmondom, hogy honnan jöttem és miért, de csak tényleg röviden, mert nem akarok belebonyolódni a magyarázatba.

Mire visszaérünk, a zenekar tagjai elfoglalták helyüket a pódiumon; cintányér csörren, néhány mélyebb dobbanás, mely megrázza a levegőt és az ember szívét, majd a bőgős is néhány hűrt pendít hangszerén.

Játítani kezdenek.

A zene egy pillanat alatt feloldja a feszültséget, ami közöttünk feszül. Megmozdulnak a párok. Néhány férfi és nő keze a magasba lendül, majd taps és biztatás, és a latinos dzsessz ütemére rándulnak már a lábak, mozognak a csípők, pörögnek a szoknyák.

Sose hallott dallamok.

Sose látott mozdulatok.

Ahelyett, hogy leülnénk, inkább középre húz, a táncparkett közepére, pereg a nyelve, most szinte semmit nem értek, de kitalálom akaratát – hiszen a szituáció adja magát. Elvegyülünk mi is, megfognak egymás kezét és csípőjét, néha közel simul hozzám, majd eltávolodik és kipörög. Arcán és nyakán sós cseppek, lassacskán apró kis ereket képezve folynak lefelé a mellei közé, hogy aztán szétterüljenek újból, és végül eltűnhessenek a ruha szövetében. Szinte az egész teste beszél, ahogy hozzám simul, és ebben az izzasztó melegben, ebben a cigarettafüst- és whisky illatú helyiségben is sikerült megéreznem vanília illatát. Hajtincsek repülnek, semmivel össze nem téveszthető, átszellemült tekintet, öröm, boldogság. Újabb sikeres mozdulat, majd érzékeny kihívó nevetés ingerel tovább, hogy megadjam magam a sorsomnak, és derekát átfonva hátradöntsem, majd egy kört leírva magamhoz rántsam megint.

A zene nem mérleget.

A zene irányít; engedelmes szolgája vagyok.

Soha nem tudtam, hogy ilyen is lehet egy tánc. Soha nem tudtam, hogy így is lehet táncolni. Ez a valóság: én itt, így, ezzel a lánnyal, annyira abszurd, hiszen egy órája még elfordítottam a fejem, ha rám nézett.

Vajon miért képzeltem ebben a pillanatban, hogy ez a nő ártatlan? Vajon miért akartam ezt hinni?

Ahogy szemezett velem és mosolygott rám, aztán ahogy utánam jött, s mintha véletlenül botlottunk volna egymásba, majd ahogy leszólított, és végül, ahogy táncra invitált, minden ellene szólt. De mégis, valamiért nem akartam „rossz” nőnek beállítani magamban. A valósághoz való viszonyom ebben a pillanatban hadilábon állt, de viselkedését mégsem éreztem közönségesnek, inkább túlfűtött erotikát éreztem benne, ami rendkívül kellemes érzéssel töltött el.

A zenekar új számba kezd – most már a harmadikba. Szaxofon hasít éles dallamot – egy pillanatra szomorúságot szaggatva lelkembe és felszínre hozva a vágyat mindkettőnkben –, lassút és pihentetőt, hogy jobban felfedezhessük egymást. Ajkai fülcimpát érintenek, s megborzong a tarkóm, a hátam, a képzelet újabb utakat ígér. Fülemben most ismeretlen szavakat duruzsol. Elővillannak fogai, és nyelve síkosan, melegen keresi az utat az enyém felé...

Áttáncolunk egy órát, szinte észre sem veszem az idő múlását. Kábultan dőlünk le az egyik asztal mellett szabadon hagyott székre, meg sem kérdezve a mellette ülőktől, hogy szabad-e – mintha mindenki testvére vagy legalábbis barátja lenne mindenkinek. Sikerült a pincért gyorsan elcsípnem, így lehajtottunk egy italt mindketten, s megpihenünk néhány percre. Előkerül a cigaretta, megkínálom vele, elfogadja, majd gyufa sercen, és ahogy közelebb hajol hozzám a tűzért, szemügyre veszem ismét: milyen szép!

A zenekar újból gyorsba kezd, most már rögtön engedelmeskedem a kérésnek, vagy inkább szelíd parancsnak, tudom a dolgom, tudom, hogy felesleges ellenkezni. A terem közepe újból megtelik párokkal, ebből a forgatagból én sem akarok kimaradni. Aztán, mikor már a teljes kimerülés határához érünk, a zenekar megkegyelmez. Ahogy csillapodik a ritmus, ugyanúgy fogy a tömeg is, már csak néhány dülöngélő pár marad, melyek nem adják fel, míg a zenekar bírja és abba nem hagyja.

Ekkor ajkait buja szavak hagyják el – de nem idézem, ez maradjon a kettőnk titka –, közben a női ujj keres és talál, és azt is érzem, hogy megváltozott számomra a világ a teremben, érzem, hogy ez a tánc már másról szól. Kettőnkéről, az életünkről, a saját, belső nyomorúságunkról, a vágyainkról, meg arról, hogy mégis csak érdemes élni – hisz felejteni jöttem ide.

Eddig, az életem során mindig megéreztem, ha új fejezet kezdődik életemben, és most, ezt határozottan érzem. Valami lezárult, vagy elkezdődött? – mindegy honnan szemléljük. Ebben a pillanatban felismerem, hogy ez a történet teljesen beleillik életem regényébe, amelyet oly gondossággal, keservesen „írtam”, és amely már egy éve összeomlott. Hát mégiscsak tudok önmagam lenni, amilyen már nagyon rég voltam! Ebben a szituációban határozottan jól érzem magam; vagyis az élet egy nagy kaland, aminek én is részese akarok lenni, sőt vagyok, s ennek most tökéletes kísérőzenéje ez a latin dzsessz, és ebben tökéletes partnerem ez a lány. Most már nem én vagyok az, aki előző nap véletlenül tévedt be ebbe a mulatóba, aki csak sétálgatott céltalanul fel-le a város különböző épületeit, tereit felfedezve, a járókelőket megszólítva információért, és aki elcsodálkozott a szűk utcák látványán és a szemmel látható szegénységen. Minden előre elrendeltetett, nem lehet másképp. Valahol a lelkem legmélyén mindig ott munkálkodott önmagam szüntelen keresése, megismerése, s most úgy érzem, újból megtaláltam a helyem, visszataláltam az életbe.

Most már kábultan dől a vállamra, kimerült teljesen. Az ital tette, a cigaretta, a füst, a tánc, vagy mindez együtt – ki tudja? Későre is jár.

Ekkor egy kérdést intéz felém.

Hangja olyan lágyan és dallamosan szól, úgy hangzik el az a bizonyos kérdő mondat, hogy szinte nem is hallom, csak úgy, egyszerűen belém ivódik minden szó; minden szótag külön zenével bír.

Megfogja kezem, és kivezet a teremből...

Most itt ülünk a parton, a homokban – még nem olyan forró, mint délben szokott –, együtt nézzük, hogyan kel fel a nap. Két kezével hátul támaszkodik, szoknyája combközépig felhúzva, a sós víz mossa lábát az enyémmel együtt. Szél kócolja fekete haját, kezével igazítja, aztán arcán zavart mosoly támad, de nem töri meg a csendet, a hullámok halk zaját. Elidőzőm lábán – a térdén és a combján –, majd a mellein, s újból megállapítom, hogy milyen szép. Bőrén nyoma sincs a fáradtságnak; most jóval fiatalabbnak látszik, mint ahogy az éjjel gondoltam.

Hogyan tovább? – teszem fel magamnak a kérdést, de tényleg csak magamnak, mert érzem, hogy minden szó ügyetlennek tűnne ebben a pillanatban. Helyette inkább zsebembe nyúlok, gyűrött amerikai dollárt húzok elő – amennyit kért –, a markába akarom tenni, de visszautasít:

– Neked ingyen gringo! – mondja most angolul, majd ujjaiával végigsimítja arcom; ez a „gringo” most nem tűnik sértőnek, tudom, nem is annak szánja, s mintha igazolni akarná gondolatom, megcsókol.

Hálás vagyok és talán ebben a pillanatban még egy kicsit szerelmes is.

Feláll, felhúzza cipőjét, megtisztítja ruháját a homoktól, majd elindul vissza. Kissé ügyetlenül lépdél, a homokban bokája mintha megbicsaklana néha, majd az útra érve hátrafordul. Felém int, aztán elindul a városhoz vezető úton, a nyomorúság felé.

– Vége –

Pécs, 2006. május 18.

Egy lány a tükör előtt

Szépen kezdődött, szépen folytatódott, de hová tart? Mintha kerülgetnék a lényeket a feljegyzéseim, mintha elveszne, megsemmisülne az igazi mondanivaló.

Fekszem az ágyon, hanyatt. Két kezem mint a feszület, oldalt széttárva. Kedvenc pózom. Megnyugtat. Nézem a plafont, a repedéseket. Szemem a fürdőszoba felé téved. Ajtaja résnyire, a tükörből látom alakját. Elnézem... Épp a fürdőkádból lép ki. A törölköző lágy és fehér. Puhán siklik a testén. A nyakán. A hátán. A vállakon. A melleken. Kissé alányúl, megemeli, törli. Most lejjebb halad. Még lejjebb. Már a combok következnek. Ügyes mozdulattal a fejére teker egy másik fehér törölközőt. Ekkor a tükörbe pillant. Felfedezi, hogy nézem. Azt, hogy elnézem. Kissé mintha el is pirulna, de innen nem látom biztosan. Tényleg elpirul kissé – állapítom meg mégis. Pár perce még nem volt szégyenlős. Női test. Női lélek.

Szeretném megállítani az időt egy pillanatra.

Hogy mit tudok róla? Mit tud ő rólam? Semmit.

Mellém fekszik, érzem a tusfürdő illatát.

– Mi az, ami fontos neked az életben? – kérdezem.

– Karrier, szerelem, család, gyerek.

– Ebben a sorrendben?

– Attól függ.

Nem faggatom tovább, de nem hiszek neki.

– Beszélsz nekem a vágyaidról? – kérdez vissza kis idő múltán.

– Beszéljek?

– Beszélj!

– Komolyan?

– Egészen komolyan! – mondja, és mosolyog. Elbűvölő.

Belekezek.

– Az Északi-tengeren szeretnék hajózni. A fedélzeten állnék egymagam, és egy távcsővel szemlélném a habokban a bálnákat, Isten csodálatos teremtményeit, ahogy óriás testükkel, méltósággal szelik a jeges vizet. Mi egyre jobban megközelítenénk őket, de ők valamiért nem félnének tőlünk, emberektől, mert tudnák, hogy ők és mi egyek vagyunk, amit természetnek hívnak. A hajó szinte hangtalanul szelné a habokat, miközben a bálnák különös beszéde és a hatalmas testek vízbecsobbanása törné csak meg a csendet. Jeges szél fújna az arcomat, de nem bánnám. Újra érezném, hogy élek. Újra örülnék az életnek. El tudod képzelni?

– El. Álmodozó vagy!

– Tudom.

Késő van, talán éjjel fél kettő. Elaludt, vagy éppen most kezd.

– Szeretlek – suttogja, de ezt már csak inkább magának.

– Remélem – válaszolom.

Vajon mikor állíthatjuk valakiről, hogy sokat jelent nekünk?

Vajon mikor állíthatjuk valakiről, hogy ismerjük?

– Vége –

Pécs, 2005. október 13.

Emlék Neked

Úgy érzem, mintha egy réten, vagy inkább egy virágos kertben járnék, s valami édes, bódító illat áradna mindenhol. Törökszegfűt látok, jó sokat, meg sárga tulipánokat és rengeteg gyöngyvirágot hűsölni egy öreg fűzfa alatt. Egy néni kezevel a kerti kút pumpálja vizért, alatta öntözőkannája, nehéz neki már a teher...

Mellette unokái a döngölt, agyagos földbe lyukakat fúrnak, kezükben színes kis gombok. Épp gombfociznak. Hiszen az egyik köztük én vagyok! – kiáltok fel, s hirtelen megindultságot érzek. Vajon mi a célja Istennek, miért láttatja mindezt velem?

(A varázsló csettint ostorával, s hirtelen változik a kép...)

Egy szobában ülök, kezemben szilvalekváros kenyér, tiszta ragacs minden. A néni szelíden dorgál, s megtörli kezem, arcom, majd egy pohár vizet hoz nekem...

Felébredek. Az álmofoszlányok az enyészeté lesznek – sajnálom is nagyon, mert jólesett, megnyugtató. Felemelem fejem, újra a szobámban ülök, az elme újra érzékeli a gép zümmögését. Kinyitom a szemem, s kinézek az ablakon. Feltekintek az égre, és kémlelném a Holdat, ha nem takarná egy felhő éppen. Milyen kár! Azt mondják, a Hold a szerelmeseké, mert megmutatja a szeretőknek a titkos ösvényeket, amelyek az imádott nőhöz vezetnek. Eszembe jut a *Clair de Lune*. Ekkor a zene felerősödik bennem, még az ereimben is érzem. Óh, de szép! – szakad ki a sóhaj belőlem újra, akárhányszor hallom, élem is át.

És a katarzis nem marad el!

Most itt ülök a monitor előtt. Éjjel két óra lassan, szemem kezd észrevétlenül becsukódni. Majd katt-katt, riadok fel ismét, hallom legbelülről az apró hangokat, ahogy agyam egy-egy másodpercre kihagy; így próbálja tudtomra adni, hogy eljött a pillanat, itt az alvás ideje. Én mégis erőt veszek magamon, kortyolok egyet a rég kihűlt zöld teából, hátha kihúzom még vele néhány percig, bár tudom, hogy minden erőlködésem hiábavaló. A test megköveteli azt, ami jár neki.

Elképzelek. Te épp, a legszebb álmodat alszod. Két kezed a fejed alatt, puha párnán pihen. Oldalt fekszel, most egyik lábad előre felhúzod, a takaró kissé félrecsúszik, s ekkor felfedi tested legapróbb titkait. Én ottfelejttem a tekintetemet, és elmosolyodom. Valamitől megrebbensz, mintha megéreznéd, hogy „nézlek”; ébredsz.

Kérlek, csukd be a szemem! Tedd rá pilláimra szépívű, langymeleg kezed, s mondd, hogy „te buta, ideje aludni, hisz álmos vagy már!”. Ekkor én engedelmeskedem neked. De csak ekkor, hogy érezd, fontos vagy nekem.

Szia! Szép álmokat kedvesem!

– Vége –

Pécs, 2005. augusztus 15.

Hajnali fél négykor

Nagykelyhű pohárból likőrt kínál – saját készítésűt –, amit nekem készített. Csakis nekem, kissé gyenge de én így is szeretem. A pohár szokatlan e célra, szabadkozik.

Az ágy szélén ülök, mögém térdel, határozott mozdulattal, két kezével megragadja vállamat, talán azért, hogy egyensúlyát ne veszítse, vagy csak azért, hogy hozzám érhessen? – megszorítja. Elképzelem, hogy ujjhegyei fehéredni kezdenek, ahogy kiszalad belőlük a vér. Aztán egyik kezével a tarkómon feltúrja a hajam. Jólesik. Arcát a fejemre teszi. Észreveszi szótlanúságom, ezért megkérdi: „Bánt valami kedvesem?”. Én azt felelem: „Nem! Most már nem, mert itt vagy velem, mert itt vagy nekem.”. Hálája jeléül a szorítás enyhül, az ujjak lecsúsznak vállamról, a mellizmaimat keresik, majd férfi szerepet öltve két keze két-két ujj hegyével a mellbimbómba csippent egy kicsit. Kissé fáj, de mégis jó érzés, melyre a kívánt hatás nem marad el. Arcán mosoly suhan át. Aztán megint megragadja vállamat, megránt hátrafelé, én az ágyra puffanok hanyatt. Két tenyerével, mint a satu hátulról fölem hajolva leszorítja fejem, félénkbarna haja az arcomba hull, megcirógat vele. Nevet és nevet. Együtt nevetünk. Megkegyelmez mégis, újból enyhül a szorítás. Mellém fekszik, fejét mellkasomra hajtja, én zihálok, mint egy gép. Zakatol a szív. Hosszan, előre kinyújtja egyik lábát, ujj hegyével sikerül benyomni a lejátszó gombot. Felsír a szaxofon bús dallama, mint egy eltévedt sóhaj kering a szoba langy hűvösében, keresi az érző fület. Arcán cinkos mosoly vált át bágyadságba; a kimerültség jelei, de mégis megszólal:

– Minden vagy nekem. Mindenki, akit eddig öleltem.

Én magamhoz szorítom, mert értem szavait. Két kezemet hátul összekulcsolva a fejem alá teszem, s nézem a fehér plafont, ahogy szoktam rendszerint, ha pihenek. Fejemben aprócska gondolatmorzsák egészzé formálódnak. Mily érdekes az élet! Két lélek elindul messziről, s vágyakozva egymásra talál, majd néhány pillantás csupán, mire megértik, mindig egymásra vártak. Titkon azt remélik, hogy a sors végleg összefűzi őket. Úgy látszik, a magány vonzza a magányt?

Odakintről, a félig elhúzott függönyön át kékes fény szűrődik be; az ablak előtt antik íróasztal – tetszetős darab – rajta olvasólámpa sárgás fényköreit szórja, és az ablakban egy cserép fokföldi ibolya bontogatja szirmát. Fehérre festett falak, néhány kisebb kép a falon. Remek enteriőr. Micsoda szerelem! – tűnődöm tovább – ez a nő olyan szép, hogy bizonyára a csillagokkal rokon. Kemény melle újabb utakat ígér, mire összesimulunk, mint a virág szára és a szárölelő levél. Tagjaink pihenést kívánnak már, s mi engedünk ennek a vágynak; így múlik az éj. De fejemben kósza gondolat támad, mely nem hagy nyugodni, mely nem engedi, hogy végleg lecsukódjon szemem, és teljessé váljék az idill...

*Óh, Ember! Így örök vesztés vagy!
Hasztalan ne gyötörd magad!
Nincs oly távlat, mit a szív
Ne lépne túl, s ne vigasztalna majd!*
*Mindegy, mit hoz a messzeség,
Fogadd el most, mit az élet ad!
Tedd azt, mit a szív kíván,
És megleled mindazt, ami jár!*

A lap zizzen ismét, majd az Élet mégis újabb oldalra lapoz. Nemkívánatos oldalra.

Széjjelfoszlunk, mint reggel az álom, és kötelékeink elgyengült vágyak csupán. Szemünkből hová tűnt a csillogás? Nézd kedvesem! Egy a világ, de az utunk kettéválk, és elvegyülünk a tömegben újra. Meg kell, hogy értsem: az ember magában hordozza a pusztulás csíráját születésétől fogva. Vajon miért? Egyszer talán megértem...

– Vége –

Pécs, 2005. november 8.

A sikert jelentő deszkák

Visszatérés...

A visszatérés talán még fontosabb egy olyan ember számára, aki hosszú éveken keresztül volt kénytelen távol maradni a sikertől, a sikert jelentő deszkáktól, a színpadtól, ami annyira éltette hosszú éveken át. A sikert minden ember másként éli meg: van, aki csak egyszerűen tudomást vesz róla, másnak meg a „fejébe száll”, de előfordulhat, hogy valakinek éltető eleme; nélküle elhervad, életképtelenné válik, mint egy virág, ha huzamosabb ideig nem öntözik. A nő, akit most közelebbről szemügyre veszünk, és aki a sikert oly sokszor élte már át, remegve várja azt a napot, amikor újból a színpadon állhat. Kapott még egy lehetőséget.

A pad, ahol épp idejét tölti, a park félreeső zugában található, távolabb az autók zajától. Pont ideális hely ez arra, hogy gondolataiba mélyedve átértékelje életét, és tegye, ami leginkább foglalkoztatja. Ha alaposabban szemléljük, észrevevesszük, hogy kezében egy kopottas, sokat forgatott partitúrát tart, amely nem más, mint Berlioz *Nuits d'été* dalciklusából *A rózsá lelke*. Mára talán valamelyest feledésbe is merült nála ez a gyönyörű dallam, mert mintha alaposan tanulmányozná a taktusokat, elkülönítéseket, és emlékezetéből próbálná előkeresni a régen bevésődött dallam foszlányait. Bizonyára sikerrel is jár, és megcsendül fülében a dallam. Arcán öröm suhan át, de ez tényleg csak röpké pillanat, mert az arcizmok tudják kegyetlen dolgukat: újból a melankólia látszatát kölcsönzik gazdájuknak.

Ha képesek lennénk kutatni gondolataiban, egy fiatal énekesnőre bukkannánk, akinek nagy jövőt jósoltak, aki a Covent Gardenben és a Milánói Scalában is nagy sikerrel szerepelt. Megtalálnánk a bókoló férfiak virágcsokrait az öltözőkben, be nem teljesült titkos kalandokat – mert a kalandvágy mellé józanság is párosult – aztán egy névjegyre lelnénk, akinek gazdája később első, valódi szerelme lett. De hol van ez már? Nem csak a lelke volt túl érzékeny, hanem a hangszálai is.

Most, hogy élete delén túl van, és mégis megkapta a lehetőséget, hogy újból színpadra lépjen, visszatért ide, ebbe a parkba, ahol annak idején, kislánykorában – talán épp nagypjával – többször megfordult, és arról álmodozott, egyszer majd neki tapsol a közönség. Nagypja híres énekesekről mesélt neki és híres szerepekről, melyeket majd ő is énekelni fog, ha kitartó lesz és szorgalmas.

De hogy ne kalandozzunk el túlságosan a nő múltjában, térjünk vissza a jelenbe, s szemlélődjünk tovább, összpontosítsunk rá, aki most alig hallhatóan (sotto voce), mintha csak magának idézné az ismerős sorokat: „*Emeld fel lezárt szemhéjadat, mit szűzi álom érint finoman / A rózsá lelke vagyok én, a rózsáé, amit tegnap viseltél a bálon*”.

A rózsá egy fiatalemberre emlékezteti, akivel – mint ahogy a dalban is szerepel – egy bálon ismerkedett meg; azon a bálon neki is egy rózsá volt ruháján. Mintha csak végszót hallanánk, egy karcsú fiatalember jelenik meg a látótérben, aki a padhoz érve a nő elé áll, aki most ölébe helyezi a partitúrát. Feltekint az ifjúra, akit szemmel láthatólag igen jól ismer. Bizonyára őt várta ezen a padon. Igen, bizonyára őt, mert arca felderült, és nem meglepetést sugárzott. Hellyel kínálja.

A külső szemlélőnek azonnal feltűnik az ifjú nyílt, ugyanakkor ábrándozásra hajlamos tekintete, a lefelé görbülő szemhéja és annak vonalát követő szépívű szemöldök, valamint az elegancia, amely mozdulataiban rejlik. De talán még észrevennénk rajta mást is, ha alaposabb megfigyelők lennénk, de most nem akarunk azok lenni.

Szemügyre veszem tehát őket, mert talán utoljára látjuk így kettejüket a padon, a nőt és a férfit, aki sokkal fiatalabb, mint amilyennek látszik, és aki most úgy érzi magát, mint egy kamasz diák, aki titkon szerelmes a tanárnőjébe, aki elképzei magát vele az ágyában. A férfi kezében egy kis bőrkötéses könyvecske, talán egy napló, melyben azt a szenvedést tárja fel az olvasónak, hogy mennyire hiányzott a másik. Esetleg egy távoli utazásról számol be, egy mesés keleti utazásról, Indiáról; vagy talán verseket tartalmaz ez a kis könyv, olyanokat, amiket épp szerelmének írt, melyben bizonyítja hűségét. Nem tudhatjuk. De tételezzük fel, hogy szerelmes az ifjú, erre utalnak az árulkodó pillantások is, valamint a kéz remegése, ahogy átnyújtja a könyvecskét.

A kissé mandulavágású szem és a lágy mosoly tulajdonosa hálás az ajándékért, majd hosszú ujjával át is veszi azt. Egyben zavar is vegyül ebbe a mozdulatba, mert jobb kezével megigazít egy kicsúszott hajtincset és a hátul feltűzött göndör hajkoronát, melyben itt-ott már ősz hajszálak is felfedezhetők. De mi, akik alapos szemlélői vagyunk az eseményeknek, az ősz hajszálakat és az intelligens, nyílt mosolyt fanyarrá tevő tragédiákat is látni véljük és egy törekeny lélek vergődését. A külső szemlélő már csak ilyen: kitalál, beleképzel dolgokat. Mi most ennyit engedünk meg magunknak.

A nő kinyitja a könyvecskét. A borító és az első lap között egy lepréselt virágot fedez fel, egy régről – vagy most már sejthetjük – a nőtől kapott piciny virágocskát, egy rózsabimbót rövidke szárral, melynek megfakultak már a színei az idők folyamán: a piros lilává, a zöld barnássá változott. Tehát tudjuk, hogy valaha rózsza volt ez a virág, s talán pont az, ami hajdanán a bálon gazdát cserélt.

A nő meglepődik, két ujjá közé veszi óvatosan, nehogy megsérüljön, és egy újabb hálás mosollyal ajándékozza meg az ifjút, aki mintha most felzokogna, sőt, mellkasának apró, ritmikus emelkedései és süllyedései arra engednek következtetni, hogy valóban fel is zokog. A nő visszahelyezi a piciny virágot, becsukja a könyvecskét, majd egyik kézfejjével megsimogatja az ifjú arcát. Valamit suttog neki, bizonyára kedveset, szerelmeset, vagy inkább azt meséli el, hogy újabb lehetőséget kapott, újabb lehetőséget az élettől. Bizonyítékképp felé is fordítja a partitúrát, amit korábban oly alaposan tanulmányozott. Ha kinagyítanánk mindkettőjük arcát, akkor most könnyeket is felfedezhetnénk a nő szemében és még az ifjú szemében is.

A történetet itt befejezem.

Hagyjuk őket ebben az idillben, ebben az intimitásban, hagyjuk az ifjút ábrándjai megvalósításában, és hagyjuk a nőt lépkedni újra a sikert jelentő deszkák felé.

– Vége –

Pécs, 2006. december 6.

Intermezzo csellóra

Dallamok. Szomorú dallamok kúsznak álmos tudatomba, s elérik az észlelés határait.

Az ébredés langy pillanatai ezek, mikor az ember még nem tudja hol van, mikor az ember mindenkit és mindent szeret; elszakadni az álmotól, a jelenbe térni vissza. Újra érezni az illatokat, látni a színeket, a fényeket. A tudatos én újra működni kezd, fogja a jeleket. Talán ezekért a pillanatokért érdemes élni? Nem tudom, de azt igen, hogy ebben a pillanatban boldog vagyok.

Ott ül egy széken, a szoba közepén, s valami hátborzongatóan szépet játszik csellóján. Ezek a hangok számtalan frekvencián emelkednek a magasba, majd süllyednek a mélybe, hogy egy isteni harmóniát elérve egyesüljenek megint. Álomszerű, soha nem hallott dallamok ezek, melyektől megsajdul az emberi szív.

– Nem haragszol?

– Miért?

– Hogy felébresztettelek.

– Nem. Örülök neki. Különben soha nem hallhattam volna ezt a gyönyörűséget.

– Köszönöm. Jólesik.

Egyenes tartással, mint valami nádszál, tartja hangszerét, egyik karja vízszintes irányba mozog, húzza a vonót a húrokon, a másik karja fel-le, fel-le, ujjbegyek tapadnak a húrokra. Barna haja hátrakötve, magas homloka intelligenciát sugároz. A zene ütemére néha összehúzza szemöldökét, s ilyenkor arca tűnékeny görcsbe rándul. Miért nem vagyok én festő, hogy lefesthessem? Innen szemlélve milyen törékenynek látszik, pedig milyen erős. Eszembe villan valami, egy régi emlék.

– Játsszol nekem még valamit?

– Mit szeretnél?

– Amit annyira szeretünk.

– Rég játszottam. Megfogadtam, hogy soha többet.

– Miért?

– Mert rád emlékeztet. Akkoriban még csak tanultam a hangszeret. Mennyit ügyetlenkedtem! Bár soha nem mernék olyat állítani, hogy már nem kell tanulnom.

– Eljátszod újra? Kérlek!

– Jól van. Csak most az egyszer, utoljára. De soha többet ne kérd tőlem! Fájdalmat okoz nekem.

Játszani kezd, elegánsan, mint mindig. Átszellemülten, hogy megszűnik körülötte a világ, a tér és az idő fogalma értelmét veszti.

Dallamok. Mint egy sóhaj, vagy akár egy elsuttogott vallomás, úgy szakadnak ki hangszeréből ezek a dallamok.

Visszaül mellém az ágyra. Fintort vág, homloka ráncba szalad – kissé hideg a selyemtakaró. Én elnyújtózom, s nézem csodálatos testét, karcsú nyakát, a kidudorodó izmokat a lábszárán, ahogy keresztbe fonja lábait, lábfejét a kecses ujjakkal, a bőrét; sehol egy felesleg, minden feszes. Mint egy szobor. Most hátrahajtja fejét. Legszívesebben megcsókolnám nyakát, legszívesebben újra az ágyra dönteném, de megtartóztatom magam. Érzem, ezt a látványt teljesen ki kell élvezni, nem szabad elrontanom.

– Izmos vagy! És kortalan! – dicsérem.

– Köszönöm. Az egyetemen sokat sportoltam. Leningrádban tanultam évekig. Télen mindig sífutottunk, néha tíz kilométert is meg kellett tennünk. Nem lehetett elsumákolni. Jöttek utánunk. Bisztrá! Bisztrá! Bisztrá! – könnyörtelenek voltak velünk. Mikor hazajöttem, tájfutottam. Azóta szeretem az erdőket, az erdő illatát, főleg eső után. Az sem zavart, ha sáros lettem. – Beszédén valóban érződik a nyelvtudás, az *r* betűket kissé meg is nyomja – ezt már említettem korábban neki, de nem ismerte el.

Fázom egy kissé, érzem, hogy megborzongok. A teraszajtó ki van tárva, a hatalmas fehér és selymes függönyt lágyan mozgatja a koraesti szellő. Hűvösség áramlik be a szoba félhomályába, kicserélődik a levegő. Mégis előveszek egy cigarettát, rágyújtok, akaratlanul is füstkarikák képződnek, utána meg kis füstgomolyok, mint a nyári égen a kumulusz felhők.

– Sokat szívsz! Ez már a harmadik. Abba kellene hagynod.

– Majd egyszer! Ígérem! Azon vagyok. Pontosabban a legjobb úton haladok. Napi négy-öt szál szinte semmi.

– Nem azért mondtam... csak a te érdekében.

– Tudom! Rendes vagy. Mindig rendes voltál.

– Sokra mentem a rendességemmel. Mégis elhagytál.

– Megbántam. Hidd el!

– Késő bánat! Félrefutott az életem. Úgy tudom, a tiéd is.

– Sajnálom... Hibáztam – mentegetőzőm, de magam is érzem, hogy gyengére sikerült. Sírni tudnék a fájdalomtól. Vagy a szégyentől? – nem is tudom.

– Jó! Jó! Hagyjuk! Nem azért hoztam szóba, hogy lelkiismeret-furdalást okozzak neked.

Két tenyere összerakva templomot formáz, majd megtöri a szimmetriát, és érzem, hogy hűvös ujjai jólesően simogatják testemet. Csellós ujjak. Tudják, hol a legjobb, a legérzékenyebb.

– Szerettelek.

– Tudom. Én is – mentegetőzőm másodszor is.

– Akkor mi volt a baj?

– Sok minden. Talán semmi. Talán nem volt elég bátorságom hozzád.

Egyre inkább magamhoz húzom, érzem, hogy nincs ellenállás.

– Nem biztos, hogy akarom újra! – ellenkezik mégis. Csalódottságot érzek, hisz még most is oly kíváncsú.

– Miért?

– Harmadszor kérdezed, hogy miért.

– Megkérdezhetem negyedszer is.

- Be kell fejeznünk. Az intermezzókat mindig be kell fejezni... egyszer. Most eljött a pillanat.
- Igazad van. – Ebben a percben megértem: csak egy bejegyzés lehetek naplójában. Valamit réges-rég, helyrehozhatatlanul elrontottam.

Ekkor feláll, gyufa sercen, gyertyák fényei lobbannak, sárga fénnel satírozzák be a sötétedő szobát. Az olajtálcát feltölti, szegfűszeg és narancs illata terjeng. A szoba megelevenedik, árnyak járnak a falon, egy felsejlő, valószerűtlen világ. A szoba közepén – még mindig ruhátlanul – leül a székre.

– Meséljek neked a zenéről? Az én zenémről?

– Mesélj! Szeretném!

Újból játszani kezd.

Dallamok. Szomorú dallamok kúsznak bennem könnyörtelenül, amit csak én hallhatok, csak én érthetek... legbelül.

– Vége –

Pécs, 2005. július 14.

Közzjáték nővel

Előjáték:

A felejtés és egyben az igazság pillanatai voltak ezek. A felejtése – mert ki akartam törölni emlékezetemből az elmúlt napokat, hónapokat, bár tudtam, hogy ez nem lehetséges teljes mértékben, s tudat alatt talán nem is akartam – és az igazságé, mert számadást kellett végezni magamban, magamról. A történetekről. Az elkövetett hibák mindig tapasztaltabbá tesznek, egzaktabbul: saját káromon tanulok.

Álmatlanság gyötört, napok óta rosszul aludtam. Átvirrasztott éjszakák nyomait őrizték szemem és arcom. Üresnek éreztem magam, átfújta rajtam a szél, ki-be járt, mint egy nyitott kertkapun, amely csapódik egyik oldalról a másikra.

Ültem a szobában egyedül, s ahogy körülnéztem, valahogy semmi sem volt a helyén, valami hiányzott. A kép a falon, a kitámasztott és bekeretezett családi fotók, mind kezdtek porosodni. Takarítanom kellett volna már. Mikor már azt hittem, hogy vége mindennek és teljes depressziómba süllyedek, elhatároztam, hogy változtatok helyzetemen, állapotomon. Ki kellett hát tárnom ablakaim, teret kellett adnom a friss levegőnek a szobámban. Új élmények ígéretét fújta felém a szél, melyeket be kellett fognom vitorlámba, olyan zajokat, illatokat sodort felém, melyeket korábban nem akartam észrevenni, felismerni. Emberek kacagását, amelyek újból erőt ígértek nekem. Forró gőzt párologott a város, és éreztem, hogy ebben a pezsgésben nekem is ott a helyem. Újból erőt éreztem karjaimban és hitet a lelkemben. Ekkor kitértam az ablakot, s beengedtem a fényt.

Talán a sors kegyelme, nem tudom, de ekkor találkoztam vele. Szép volt. Szerette az abszurd helyzeteket. Csak azokat szerette...

A bál:

Jóleső mozdulatok. Felszabadít, levetem a gátlásokat. Nem törődöm azzal, hogy néznek. Nem törődöm azzal sem, ha kinevetnek. De miért nevetnének ki? Hiszen mindenki kering valamiképp. Elhomályosulnak a terem falai. Kezem felemelem, leengedem, keringünk. Érzem a ruha surrogását, érzem az izzadságcsseppek illatát. Normális körülmények közt ki nem állhatom, de most felizgat. Izgatnak az izzadságcséppjei. Kissé izzad a tenyere is. Ránézek, rám néz. Egymás szemébe nézünk. Belefeledkezünk egymás szemébe; mindketten tudjuk, amit tudni kell. Majd megfogom karcsú derekát. Hátradöntöm; mint felhúzott íj, görbül a térben. Megadja magát. Megtöri a szabályt, lerúgja cipőit. Én is megtöröm a szabályt, perdítek rajta egyet és kipörgök magam is. Ez már más tánc. Jól sikerült mozdulat, arcán elégedett mosoly. Érzem, hogy újból akarná. Szemével kacsint: újra! Megteszem neki újból. Majd hirtelen vége mindennek. Hirtelen vége a zenének. A párok ismét elfoglalják helyüket, megint felveszik az álarcot. Ki feketét, ha gyászos napja volt, ki vidámat, ha jó napja volt, ki meg közönyöset. Mint én most. De ez nem őszinte közöny, kissé erőltetett. Nekem nincs igazi álarc. Nekem nincs okom erre a közönyösségre, mert most a legjobb úton haladok. A legjobb úton haladok felé.

Van remény. De a lapjárásra azért figyelni kell. Mindig van remény.

Majd kimegy a bálterem ajtaján, hangtalanul távozik...

A Nő:

Egy hintán ül. Egy olyan hintán ül, mely egy nagy gesztenyefára van erősítve. Kissé hűvös szellő fúj – olyan borzongató. Megállok mögötte, leveszem zakómat, ráterítem a hátára, így elfedem gömbölyded vállait is. Jóleső érzéssel fogadja az „ajándékot”. Kezem most már a vállán nyugszik; egy kissé balra dönti fejét jutalmul, így arca a kézfejemen megállapodik. Ajkaival meg is érinti.

– Vártalak! – mondja.

– Mondd, hogy hívnak? Mi a neved? – kérdezem.

– Az én nevem? Aki azt kimondja, nem felejt el engem soha! Mikor a lemenő Nap fényeket éget a tó vizére és az apró fénycserepek ezerféleképpen szórják vissza a fényt, akkor is rám emlékezel majd – fülembé súgja nevét.

Kimondom. Kimondom újból. Kimondom harmadszor, majd negyedszer is.

És látom, amit a szem láthat...

És látom a felfoghatatlant...

És megértem titkát...

Ekkor hallom, ahogy egy elképzelt zongorán transzcendens etűdöt játszik.

– Vége –

Pécs, 2005. augusztus 27.

Női portré őszi tájban

Az őszt lassan enged a télnek. Reggelente deresek már a fák, a bokrok bogyóit is megcsípte a dér és mikor a nap magasabban jár, még akkor is meglátszik a lehelet. Ezeken a hideg napokon az ember leginkább csak a szobából szereti nézni a tájat, és sóvárog a tavasz után, pedig a hosszú tél még hátravan.

Itt fent a hegyen számunkra egyhangúbban, csendesebben telik az élet. Itt más illata van a ködnek, a nedves fának, bokornak, és mikor a fenyők sóhajtoznak a szél terhétől, meséket hallunk meg ezekben a zajokban. Ehhez fül kell, érzékeny fül. A lentiek – a városiak – ezeket a dolgokat nem érthetik. Néhány száz méterrel a betonrengeteg felett mások az emberek. Sokan a város zajából ide kirándulni jönnek, mi itt élünk, szeretünk és halunk meg. Odalent fákat ültetnek, hogy túléljék, idefent fákat vágnak ki, hogy erdei tornapályát építsenek vagy kirándulóhelyeket. Ezeknek a sétányoknak és hegyi ösvényeknek történetük van; mind vezet valahová, a fák a színes jelzések mutatják az irányt. Talán mindegyiken jártam már – hisz gyerekkoromban volt időm rengeteg – s néha nem is egyedül, mint ahogy most sem.

Megfogom hideg kezét – kesztyű nélkül fázik biztosan –, kissé megmelengetem. Kabátja a hosszú, csíkos sállal a térde alá ér. Kezemet kabátzsebébe húzza, így lépdelünk mi egymás mellett, kímérten. Néha el-elmereng, rácsodálkozik a tájra, így alaposan megfigyelhetem. Cipője harmincnyolcas lehet, fekete, magas szárral, szorosan keresztbe fűzve, biztonságból dupla masnival. Vállígerő, sötétbarna haja elválasztva, szeme kék. Termete magasnak nem mondható, vékony és törékeny. Kissé kreol bőre talán most sápadtabbnak látszik, ahogy a fények esnek. Megfigyelem alaposan, hisz kíváncsi vagyok rá nagyon. Minden mondat és mozdulat számít, minden kis rezdülés fontos lehet nekem, de gondolom ezzel ő is így van. Beszéde furcsa attól, hogy az *s* betűt felül, szabályosan képzi. Megfontolja amit mond, minden mondat kerek – beismerem, ebben jobban remekel, mint én. Nem beszél túl sokat, s kerül a közhelyeket. Mindez imponál nekem! Így ballagunk egymás mellett. Faggatom tovább családról, munkáról, tanulmányokról. Előad mindent szép sorjában: apját igen korán elvesztette, anyjával él s van egy fiútestvére. Munkáját szereti, de nem erre vágyik, mellette megint tanul. Ugy érzi többre hivatott. Szabadidejében egy kórusban énekel. Szeret fellépni, és a jövő hónapban is vendégszerepel.

Egy kis pihenőhöz érünk, ahol mindketten érezzük, itt meg kell állnunk pár perc szusszanásnyira. Tudjuk, hogy ez alkalmas pillanat, s mintha a véletlen műve lenne, egyszer csak szembefordulva találjuk magunkat. Zavar persze mindkét félnél felfedezhető. Talán ettől szép annyira az egész? Csók cuppan mégis, először az arcon bátortalanul – ő, de hideg! – majd játszanak a szájszélek, ahogy keresik egymást, s közben fagyos orrunk egy pillanatra összeér. Erre arcán aprócska mosoly támad, majd megesik az első valódi csók. Talán egy kapcsolat legszebb pillanata ez. Fordulópont, melyre rögtön megszűnik a zavar. Gondolatban továbbviszem a szituációt, mintha nem itt lennénk és nem most, de belátom, nem szabad annyira sietnem.

Az ember próbálja felfedezni a másikat, és keres valami hasonlót, jellegzetest, hogy bizonyítsa magának: igen, ő kell, hisz pont olyan, mint én vagyok, azt szereti, amit én, úgy gondolkodik, érez és hall. Vagy legalábbis majdnem annyira. Közben azon is tűnődöm, hogy mennyire tudjuk befolyásolni egy másik emberi lény sorsát, mikor a szívébe költözünk. Hajlamosak vagyunk megfeledkezni erről a felelősségről; esetleg feleslegesen bolygatjuk fel életét. Milyen események láncolatát indíthatjuk el, melynek kimenetelét előre nem láthatjuk. Inkább bele sem gondolok!

Sétánkat folytatjuk tovább még felhőtlenebbül, mint ahogy korábban tettük. Erdei ösvény, tölgyfák és fenyők, messziről egy országút zaja. Hangfoslányok – talán mások is erre tévedtek? – lehet, de minket nem zavar. Lépteink az avaron nyomot hagynak. Cipőnk talpára néha ráragad egy-egy átázott, megsárgult falevél.

Már magasan járunk. A fák mögött néhány méterre mellettünk keskeny vágányok; nyáron erre halad el a kisvasút. A piciny mozdony a garázsban várja a következő szezont, de a három kisvagonra az alacsony korlátokon átmászva most könnyedén felszállhatnánk. Ez már utunk vége is egyben, egy buszforduló és egy kőből épült melegedőhely. Forralt bort rendelünk. Ehhez egy cigi is jólesne most, bevallom, de ő nem dohányzik, így én is kibírom valahogy.

Csikorogva érkezik a busz. Utas kevés, ezért hamar indul, felszállunk rá gyorsan; nem szabad lekézni, mert óránként jár. Ajtó csukódik, és már száguld is a serpentin lefelé. Erősen kapaszkodni kell. A kanyaroknál, fékezésnél dülöngélünk, mint két bábu, s jókat nevetünk. Leülünk inkább, mert biztonságosabb. Fejemben, mint egy Rilke-dallam, egy röpké gondolat kavarg, s kezd életre kelni: vajon mi lesz holnap vagy holnapután, mi lesz egy hét múlva? Akarom-e őt annyira majd, mint most?

Aggályaimat elhessegetem. Inkább a mának élek. Már biztos vagyok magamban: holnap is látni akarom!

Nem kell sok idő, megint a város részei vagyunk, amely akármennyire is eleven és zsúfolt, mégis a miénk. Valahol megáll a busz, leszállunk. Elbúcsúzunk. Majd váratlanul mégis visszafordulok, s látom, ő is hasonlóképp tesz. Kezével int, majd befordul egy sarkon.

– Vége –

Pécs, 2005. november 20.

Perzselő nyár

A város megint hömpölygött, zsúfolt volt a turistáktól, ugyanúgy párát és forróságot lehelt ki magából, mint ahogy emlékeiben élt. Kacsaringós, néhol meredek utcácskáival elkápráztatta a férfit. A hegyoldalba épült házaival, a szőlőskertekkel és a tehetősebbek villáival mediterrán hangulatot árasztott.

Visszatért arra a helyre, ahol boldog napokat töltött el egy lánnyal, aki abban az időben virágot árult a városban. Tudta, hogy még egyszer el kell jönnie, és újból át kell gondolnia mindent, amiket együtt éltek át. Félt a találkozástól, pontosabban az emlékezéstől, melyek olyan elemi erővel hatottak rá, hogy még ennyi év után is a torkában dobogott a szíve. Különleges erő lett úrrá rajta, ezért pontosan ott vett ki szobát, mint azon a nyáron, amikor itt járt. Ablaka ugyanarra az erkélyre nézett, ahol hajdanán a virágáruslány lakott. Reggeleken, mikor fehér hálóingben kitárta a zsalukat, majd öntözni kezdte a muskátlikat az erkélye párkányán, olyan volt, mint egy angyal. Majd azt is látta, hogy a szoba homályába visszatérve fésülni kezdi hosszú, barna haját.

A virágáruslány csak hétvégeken árulta a virágot. Ezeken a napokon vett tőle egy csokor rózsát, mindig fehérét és mindig öt szálát, csak azért, hogy láthassa őt, hogy elnézhesse, ahogy csokorba rendezi a szálakat. Ilyen nővel csak gondolatban vétkezhet az ember – ismer-te be magának.

Újból nyakába vette hát a várost. Elindult felfedezni mindazt, amit megismerkedésük után együtt tettek meg. Olyannyira elviselhetetlenné vált nélküle minden, hogy folyton megjelent a lány arca és alakja, szinte valóságossá materializálódott számára. Néha keskeny utcákon, tereken, parkokban tűnt fel pár lépéssel előtte; ilyenkor az illatát is érezni vélte, amely a vaníliára emlékeztette. Máskor meg egy kirakat előtt állva látta, egy kapualjba befordulva vagy egy szökőkút vize fölé hajolva.

Sétái során mikor szűkebb utcákba tévedt, ahova a napfény csak a déli órákban süt be, a pincsori ablakokból néha dohos levegő csapta meg vagy az öreg házak hámló vakolatának szaga, de ezt is kellemesnek találta. Aztán végigsétált az árkádsor alatt, egészen a belváros határáig. Néha nekiütközött férfiakkal vagy nőkkel, akik ezért furcsán néztek rá.

Leginkább talán a késő délutánt és az estét kedvelték, mert a déli forróság megtöri az ember akaraterejét, meggömbíti a vasakat, meglágyítja az aszfaltot, és tűzforróvá teszi a köveket. Amikor az ég alja mályvaszínű alkonyban úszik, és az épületek ontják még magukból a napközben felgyülemlett forróságot, a járókelő megkönnyebbül egy-egy északról érkező, hidegebb áramlat hatására; az emberek is mintha vidámabbak lennének. A zsaluk újból kinyílnak, és a szobák isszák az éltető levegőt. Milyen jó is volt ilyenkor elvegyülni a sokaságban, milyen boldog pillanatok voltak ezek! – idézte fel magában ezeket is.

Emlékezett, hogy egyszer a dóm hatalmas kötömbjei előtti téren úgy érezték magukat, mint az időutazók, kikre nem hat az idő, sem a fizika törvényei. Abban a késő délutáni órában, mikor a tér színe aranyból szürkévé fakul, és a dóm hatalmas, fémből készült kapuja a higany színére emlékeztet, megígérték, hogy egymáséi lesznek. Most újból e hatalmas falak tövében állva teljesen elveszettnek érezte magát.

Még mindig megvolt a kávéház, melynek hűvös, márványszerű falai fölött szerelmes beszélgetéseket folytattak, s mint a lesben álló vadállat, kémlelték egymás szemét. Óh, azok a sóhajok, azok a szerelmes és vágyakozással teli órák! – gondolta. Megvolt még a teraszpresszó is, mely a langyos estéken apró, kis lámpácskáival csalogatta befelé a járókelőket; az ott ülő

vendégek csak elmosódott formák, mozdulataik ekkor már nem kivehetők. Megtalálta az éjszakai bárt is, ahol a dzsessz egyhangú, bágyadt ütemére áttáncoltak hajnalig egy forró éjszakát, miközben egymás fülébe suttogtak szerelmes szavakat. Aztán egy esős, vasárnapi délelőttön, egy templom csendjében örök hűséget ígértek egymásnak.

Napról napra közeledett egy helyhez, ami vonzotta attól a perctől kezdve, ahogy a városba érkezett. Tudta jól, hogy ezt a helyet nem kerülheti el; a temető volt az. Felkereste hát a sírt is, ahol a lány fekszik. Szemébe könny szökött, úgy olvasta a feliratot: „Élt 22 évet”.

A lány tíz éve halt meg, és azóta a férfi is folyton meghal egy kicsit. Csókjait még mindig érzi, melyek olyanok voltak, mint a perzselő nyár, amelyen megismerkedtek: forrók, szenvedélyesek.

– Vége –

Pécs, 2005. november 1.

Szabadnak született

Forgatom kezemben a képeslapot. Korábban Amsterdam, majd London – most New York, Manhattan látképe. Szokása szerint csak címzettet és feladót tüntet fel, egy monogramot: NJC. Különös nő! Sok év eltelt azóta, hogy megismerkedtem vele, de még most is kutatom, próbálom megérteni titkát. Felidéződnek bennem az emlékek, és számtalan kérdés vetődik fel bennem, ami annak idején is foglalkoztatott. Vajon hogyan alakult volna kettőnk sorsa, ha nem törődöm bele a döntésébe, amit egymaga hozott? Abba, hogy úgy élje életét, ahogy előre eltervezte, elvetve minden kötöttséget, állandóságot. Nem kényszeríthetjük rá magunkat senkire, tudom. De nem tartozunk-e felelősséggel a másik ember iránt, ha már meghódítottuk szívét? Átléphetünk-e egy ígéretesnek tűnő kapcsolaton, saját önzésünknek engedve?

Most, hogy visszaemlékezem, újraélem a vele töltött napokat, de leginkább, az egyetlen vele töltött éjszakát...

Ámulat fog el! Kelet mesés birodalma ez. Hihetetlen! Hogy lehet ilyet kitalálni, megalkotni? – teszem fel a kérdést magamnak. Gyönyörű szőnyegek, különleges kelmék a falon, a mennyezetről is leeresztve, arab motívumokkal. Mint egy sátor. A tárgyak mind illeszkednek: egy karcsú asztalkán, egy tálkában datolya és narancs, középen elefántcsont faragvány, mécsesek és gyertyák fényei töltik be a teret. A lány függöny vitorlaként dagadozik egy kertre néző ajtó előtt. Mindez elröpít nagyon messzire, nagyon távoli, régi időkbe. Mire feleszmélek meglepetésemből, italt tölt nekem: méz ízű borral kínál egy kecses fémkancsóból.

Szokatlan illat kezd terjengeni, elsőre meghatározhatatlan, de kitalálom. Az biztos, hogy jó, és azt kívánná az ember, hogy örökké tartson. Kissé becsukom a szemem. Kavarg minden, megmozdulnak, majd megnyúlnak a tárgyak.

Ekkor eloltja a két mécsest, csak a gyertyák pihegő fénye uralja a szobát. Komoly arcán először mosoly suhan át, majd beleolvad a félhomályba, ibolyaszeme villog. Leengedi feltűzött haját, kissé megrázza; csodálatos.

Ekkor mélabús, halk dallamba kezd. Kellemes tónusú, érzéki hang. Megcsókolom. A csóknak különös jelentősége van számomra, mert árulkodó, mert rejtett értelmet hordoz. A karcsú, hajlékony test súlya feledtet minden aggályt, minden maradék feszültséget felold. Ebben a pillanatban érzem, szabad vagyok. Vagy rabszolga? – a kettő között hol a határ?

Hátgerincén ujjaim táncolnak, mint a zongorán a lágykönnyű futamok. Rugalmas, simulékony, szenvedélyes. Ismeretlen szavak hagyják el ajkát. Ősi nyelv lehet ez, amit csak egy olyan nő érthet meg, aki maga is átélt már hasonlót; és ez az ő igazsága.

Nem késlekedem. Tüzes, fekete mének száguldanak, dobhártyámon dobognak patáik. Érzem a sivatagi por illatát, s látom a hűvös éjben a sarkcsillagot, ahogy karavánoknak mutatja az irányt. Látom azt is, ahogy a harcias tuaregek indigókék viseletben szelik át a sivatagóceánt, majd vörös krétapor színű sziklákat látok, ahol titkos barlangokban őriznek mesés kincseket. Ekkor eljön az én igazságom is.

Most lassú énekbe kezd, de ezek már csak eltévedt, kósza félhangok, mint a homokvihar utáni apró porszemek, ahogy keveregnek a légből, mielőtt sorsukkal megbékélve leülnének. Ekkor egy gyengéd sóhajtás, mint lágy fuvallat hagyja el ajkait, majd teljes súlyával rám pihen.

Biztos, hogy van igazi boldogság és van olyan is, amit csak annak hiszünk, de ebben a pillanatban ezt most igaznak hiszem.

A tárgyak és testek fokozatosan visszanyerik színüket és alakjukat, elnyerik az eredeti formát.

Várom kell, míg gondolataim merev fogalmakká szilárdulnak, hogy meg is tudjak szólalni, de meg kell-e szólalni egyáltalán? Nem elég csupán átadni magam a pihenésnek? Miért kell mindent szavak korlátai közé szorítani? Milyen szegényes a nyelv! Ahogy a zenét sem tudjuk szavakkal kifejezni, ezeket a percek most én sem vagyok képes leírni.

Békesség ül ki arcomra, észreveszi. Mindent észrevesz. Ekkor megtöri a csendet.

– Mindezt neked tartogattam.

– Nekem?

– Igen!

– Miért?

– Kiválasztottalak. Amit adok magamból, a tiéd. Amit megteremtettem neked, a tiéd. Nem veheti el tőled senki. Azt akarom, hogy ne felejts el soha! – Ekkor még nem tudhatta biztosan, de kívánsága beteljesedett. Folytatja gondolatmenetét: – Az élet pillérei a vágyaink. Az egészséges vágyak teljesítése, pedig kötelességünk. De mindez mit sem ér, ha hiányzik a megfelelő merészség belőlünk. Az élethez merészség is kell.

Igaza van – visszhangzik bennem utolsó mondata, közben dereka tájékán betakarom fáradt testét. Hálás érte. Látom, álmosodni kezd...

Az utolsó gyertya is csonkig égett már, és a sötétség teljesen elnyelte a fényt.

Másnap mályvaszínben pirkadt. A reggeli fény óvatosan lopakodott a szobába a redőny résein át. Míg aludt, elnéztem. Az éjszaka óta semmit sem veszített szépségéből. Kiegyensúlyozottan vette a levegőt. Arca a párnáján pihent, haja szétterülve, mint egy hatalmas barna legyező, hosszú nyakának íve csókra ingerelt, de nem akartam felébreszteni. Megérezhette, hogy figyelem, mert kinyitotta szemét, megfogta kezem, tenyerembe csókolt.

Mindent új szemmel kellett látnom. Kérdések és feleletek keltek versenyre bennem, melyek összekuszálták az idők folyamán megszilárdult értékrendemet.

Amikor elbúcsúztam tőle, tudtam, hogy soha többet nem látom, soha nem fogom megtudni hová tart. Marasztalni haszontalan lett volna. Szabadnak született. De a képeslapok érkeznek. Nem felejt ő sem.

– Vége –

Pécs, 2005. szeptember 9.

Mikor a kövek a vízzel egygyé válnak

I.

Úgy döntöttem nem megyek messzire, lemegyek a szálloda saját strandjára, kiülök egy székre, kiszellőztetem a fejem, és megnézem a naplementét, vagy a közelben sétálok. Jólesik vacsora után. Az én forgatókönyvem szerint egy konyak következett, gondoltam ellazulok egy kicsit. Adjuk csak meg a módját, ha lehet.

A nyolcadikon volt a szobám – szeretem a jó kilátást, a lifteket viszont ki nem állhatom, mert a bezártságot nem bírom –, s mire leértem valahogy éreztem, hogy ez a délután és este valamilyen különlegességet tartogat. Az esti recepciós jókedvűen üdvözölt, mintha ismernénk egymást. Aztán később rájöttem, hogy igaza van, emlékszem rá már én is, innen Füredről, de a szomszéd szállodából.

Ekkor találkoztam veled harmadszor. Egy pillanatra földbegyökerezett lábbal, s gondolom arcomra is kiülő meglepetéssel állapítottam meg, hogy valóban te vagy; előző nap csomagokkal jelentél meg, azt hittem kijelentkeztél – sajnáltam is, emlékszem. Később ezt említettem neked. Te kinevettél, s megtudtam tőled, hogy miattam maradtál még néhány napot.

Köszöntem neked. Te bólintottál, rám mosolyogtál, majd megkértelek, sétálj velem. Örültem, hogy nem kéretted magad. Először kimentünk a partra, néztük a vizet. Emlékszel? Egy fiú tangóharmonikán egy kellemes dalt játszott, adtunk is neki valamennyi aprót. Majd visszamentünk a szálloda strandjára és leültünk egy kerti asztal mellé. A hajadat lágyan borzolta a nyáresti szellő, és mikor arcodat, fekete napszemüvegben a lemenő nap korongja felé fordítottad, pont olyan voltál, mint egy nyári divatlap fotója: beállított és tökéletes. Megérezted, hogy rajtad felejtettem a szemem; nem véletlen, a természet remekművet alkotott. Levetted a szemüveget, majd rám néztél. Nyugodt, megelégedett és egyben cinkos pillantás volt ez. Láttam rajtad, hogy jól érzed magad velem. Én kihoztam neked egy pohár pezsgőt, magamnak meg konyakot.

Hihetetlen dolog, hogy valakivel elsőre ilyen jól megértsem magam. Meséltem neked az életemről, kudarcaimról és te is beszámoltál nekem sikereidről a zene területén. Te lázadó vagy. Ezt rögtön észrevettem. Nem szereted a konvenciókat és azt, hogy mások irányítsák életed. Ez imponált nekem.

Mennyi érdekes ember mellett megyünk el életünk során! Elfordítjuk fejünket, ezzel elszalasztunk lehetőségeket, barátságokat, szerelmeket, amelyekről csak később döbbenünk rá, hogy fontos lett volna, hogy hiányzik. És az idő fogy. Egyre fogy. Ezt ötvenfelé érti meg az ember.

Majd ültünk még a parton, s néztük, hogyan törik meg a kövek a hullámokat. A kövek is meghalnak egyszer – mondtam –, mikor a vízzel egygyé válnak. Felnevettél és azt válaszoltad: „Messze van az még! Nézd mekkorák!”.

Megfogtad a kezem. Borzongás futott át rajtam, amely csalhatatlan jele volt valaminek: a vonzódásnak. Később a szobádig kísértetek, ahol csók cuppant az arcomon.

Még aznap este felküldtettem a szobádba egy csokor rózsát.

II.

Nem tudom, más hogy van vele, de én szeretem a szállodai szobákat. Hangulatuk van. A törölközők, a szappan és hajsampon, ami oda van készítve, meg a tú a cérnával. El is viheted, ha akarod. Na meg a biblia!

Kopogtál az ajtómon. Meglepődtem. Igaz, nem annyira, mert számítottam rád. Korábban hozattam egy üveg pezsgőt, jó hideget. Igazából nem is szeretem a pezsgőt, csak a te kedvedért kértem, mert tudtam már, hogy te igen.

Elöttem álltál, le volt csúszva ruhád egyik pántja; szép voltál, bronzbarna tested szenvtelenül, fiatalosan szép. Én meg csak néztelek, ahogy ott állsz támaszkodva, s kezdett gondolattá is formálódni bennem az a bizonyos „nem tudom, mit tegyek” érzés. Mégis megpróbáltam valahogy összekovácsolni gondolataimat, és megválaszolni magamnak azt a kérdést, hogy vajon mi a fenét szeretsz rajtam, hiszen majdnem kétszer annyi idős vagyok, mint te. Mielőtt végső következtetésre jutottam volna, beláttam, hogy minden hasztalan és egyszerre mindez sok nekem: a nyár, a meleg, a zene, a bőröd illata, a lecsúszott vállpánt vagy az alsónemű, ami kirajzolódott a feszülő ruha alatt, vagy mindez együtt. Ahogy belenéztl a szemembe, és a szád szegletében megjelent az apró kis ráncocska, amikor mosolyogtál, úgy éreztem magam, mint egy körhintán – beleszédültem. Sok minden kavargott a fejemben. Énekeltem volna neked valamit, szerettem volna okosakat mondani, de nem ment, nem tudtam. Mondtam volna azt, hogy szép vagy, meg azt, hogy nem lenne szabad, de magamat nem csaphattam be, s láttam rajtad, hogy téged sem. Nagyon okos vagy! Téged nem lehet becsapni. Pedig nekem kellett volna okosnak lennem. Most már tudom.

Beléd estem? Még nem tudtam biztosan, de éreztem, hogy kezdesz fontos lenni nekem.

Megcsókoltál, én visszacsókoltalak, éreztem a nyálad ízét, és az arcomon azt is, hogy finoman szuszogsz közben. Aztán tetted a dolgod, tudtál mindent. Értettél mindent.

III.

Elkísértelek Ferihegyre. Nem tudok búcsúzkodni, nem tudtam soha. Akkor megkérdeztem tőled, miért szeretsz engem. Azt válaszoltad, hogy engem érdemes szeretni. Gazdagabbat és fiatalabbat lehet találni, de jobbat nem – jólesett, beismerem. Jóval idősebb lévén, meg pláne. Mikor már ott álltál az üvegfal mögött, láttam, hogy sírsz. Nekem is gombóc volt a torkomban. Akkor megígértem magamnak, hogy egyszer még találkozom veled az életben.

Amikor felszállt a repülő, addig néztem utánad, amíg csak lehetett. Utána sokáig cefetül éreztem magam, elkapott a „mihez kezdjek” hangulat, és bizonyára produkáltam a depresszió jó néhány tünetét is. Ennek egyenes következménye volt egy doboz cigi – pedig már egy éve nem gyújtottam rá, na ennyit az akaraterőről –, meg egy üveg gin, ami nem tartott ki éjfélig sem.

Másnap előhívtam a képeket, amelyeket együtt készítettünk az utolsó napon. Majd elküldöm neked.

IV.

Őszbe csavarodtak már a fák, október vége van, s mint ahogy az ilyenkor lenni szokott, korán esteledik. Esni kezd, ezért felhúszom az ernyőt, megszorázom lépteimet. Fázósan, felhajtott gallérral megyek át a téren, kerülgetem a tócsákat, öreg hársfák megsárgult és lehullott levelei teszik csúszóssá a járdát. Sietek a postára, hogy zárás előtt odaérjek. Közben dudorászni kezdek. Egy újabb dalszöveg kezd megfogalmazódni bennem, egy csacska dalszöveg. Ha majd befejezem, elküldöm neked emlékül ezt is.

*Este van már,
októberi este,
arctalan emberek
jönnek velem szembe,
annyit tudok csak,
hogy egyedül lépdelek,
s nem tudom mára,
hogy mit miért teszek.
De nem számít,
nem számít az egész,
mert tőled,
csakis tőled,
egy levelet várok én.
Emlékszem a nyárra,
emlékszem a lányra,
emlékszem rád.
Most zuhog az eső,
ez egy októberi este...*

Igen, megyek a postára, állítólag ajánlott küldemény érkezett. Valami azt súgja, hogy tőled, mert nem szoktam „postán maradót” kapni. A kezembe nyomnak valami űrlapot, automatikusan aláírom, mint valami gép. A kislány az ablak mögött rám mosolyog – most észre sem veszem –, átad egy kisebb csomagot, ez áll rajta: „Air Mail, Canada”. A feladó helyén a te neved áll: Lauren Havassi. Torkomban dobog a szívem. A csomagban egy CD, amin te énekelsz – sikerült, hát! – és egy levél.

Beülök egy sörözőbe, ami elsőre az utamba kerül, olvasni kezdem. Gyönyörű levél! A te hangodon olvasom, megpróbállok utánozni úgy, ahogy te ejted a magyar szavakat. Azt írod, hogy nem tudsz kiverni a fejedből – ennek azért örülök, ha nem haragszol, még akkor is, ha azóta történt néhány dolog velem –, meg azt, hogy most Torontóban szerepelsz. Hívsz, hogy menjek! Vársz engem, s bemutatsz majd a családnak. Jó lenne! Valóban jó lenne repülni hozzád. De akarhatom-e? Nem tudom, szabad-e? Benyúlok a belső zsebembe, előveszek egy receptet – ki kellene váltanom már! – elolvasom az apró, cikornyás betűket, valahol a szívem legmélyén kínzó félelmet érzek. Olyat, amit az emberek próbálnak kiverni a fejükből. Óvatosan visszacsúsztatom a helyére. Lapuljon csak még egy darabig! Jó helyen van ott!

Sok mindent szeretnék még neked elmondani magamról, meg egy kis nyugalmat, bölcsességet átadni. Dühös, befelé mondott szavak kezdenek bennem katonás rendbe állni, hogy miért én, és miért pont most? – de erőt veszek magamon, elmosolyodom, és amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan távozik is a harag belőlem; megnyugszik a lélek.

Szia! Légy jó!

Emléktáramból újból előhúzem a veled töltött napokat. Be kell, hogy lássam, bizonyos dolgok felett nem az ember, hanem a természet az úr! Emlékszel? Mikor a kövek a vízzel egyggyé válnak, akkor szűnnek meg létezni. A kövek is meghalnak egyszer.

– Vége –

Pécs, 2005. augusztus 14.

Tűnődések a parton

Mare, mar, sea... Különböző népek nyelvén, de ugyanazt jelenti: tenger. Vonzódásom iránta olyan régről ered, hogy talán már egykorú velem, mondhatnám archaikus – valamennyire mindenki benne él. Aki még nem látta, vagy egy időre elszakadt tőle, az vágyódik utána, aki pedig belőle él, megtanulta tisztelni...

Sétálok egyet a parton mielőtt besötétedik. Apály ideje van még, s lesz holnap hajnalig – számolom a hátralévő órákat –, aztán újból támadásba lendül a tenger, és visszahódítja az embertől azt, ami az övé. A természet ritmusa; vég nélküli ciklikus mozgás.

Homokos part. Kerülgetem a szerencsétlenül járt aprócska áldozatokat, akad belőlük itt elég.

A messzeségbe nézve és a szörnyű mélységekre gondolva, mindig rádöbbenek mennyire csöppnyi egy ember! Talán ezért vonz annyira? Hányan vesztek hullámsírba az évszázadok során? Hányan szenvedtek hajótörést sziklás partokon? – egy pillanatra eszembe jutnak gyermekkorom olvasmányai, romantikus és fantasztikus filmjei. Jó lenne érezni, átélni egyszer, hogy milyen valójában odalenn, a hidegben, a legmélyebb helyeken. Felfedezni a titkát.

Hemingway tengere és az enyém is. Vajon ugyanazt a tengert látom én is, mint ő? Vajon ő is állt egyszer ezen a parton, és látta azt, amit én most? Óh, Spanyolország! De az, a polgárháború Spanyolországa volt, nem ez.

A lebukó nap korongja az alul és kétoldalt ölelő szürke felhők hatására most olyan fényeket áraszt, mely jelzi, hogy nemsokára megadja magát a múlt időnek. Ezért, ami leginkább megfog most engem, a vízen fellelhető színeknek a kékből, a higany színébe hajló teljes spektruma.

Sirályok játéka a víz felett.

Fülsiketítő vijjogás.

Néha a vízbe csapódnak; ilyenkor apró halak terhével repülnek biztonságosabb helyre – talán utódaikat nevelik valahol –, máskor meg nádszálvékony lábaikkal gázolva szedegetik a táplálékot a sekély vízben. Ha véletlenül eltalálja őket egy szenvtelen hullám – a lapos parton szinte az én lábamig is felkúsznak –, ugranak egyet.

Monoton zaj. A hullámozás zaja. Számolok magamban: körülbelül tizenöt másodpercenként ismétlődik.

Mélyeket szívok a sós levegőből, megtöltöm tüdőmet, ahogy egy öregembertől láttam és hallottam a minap, az egyik sétám alkalmával. „Egészséges. Jó a tüdőnek.” – magyarázta, és kezét magasra emelve megemelkedett mellkasa; beszívta a tenger levegőjét, majd lassan kifújta. A mozdulatot megismételte többször. Amikor magamra hagyott utánózni kezdtem; valóban jólesett.

Istenem! Miért nem születtem én ide! – ábrándozom egy csöppet – hiszen annyira szeretem én ezt! Játsszom is a gondolattal, hogy itt élek, ezekben a fehérre meszelt házak valamelyikében, ebben a falucskában. Bizonyára halász lennék, mint az apám is volt, aki rám hagyta a hajóját; hajnalban kelnék jóval napkelte előtt, és kihajóznék több napra is a jó zsákmány reményében. Aztán meg a halpiacon árulnám a besózott halat. Vagy festő lennék, s reggelente kijönnék ide. Lefesténém ezt a partszakaszt minden évszakban és minden napszakban; úgy tennék, mint a *plein air* festők.

Most bizonyos vagyok, hogy a tenger ilyenkor a legszebb, nyáron, naplemente idején. De tudom, ősszel is szeretném, és télen is megfogna az ég szürkéje, a fagyos hullámozás.

Egy halászhajó a nyílt vízen: már alig rajzolódnak ki a kontúrok. Még távolabbi vizek felé halad. A dieselmotor hangjának legmélyebb frekvenciái messziről elérnek hozzám.

Egy fiatal pár jön fürdőzésre – bizonyára szerelmesek. Megfigyelem: a férfi haja egészen rövid, a lányé hosszú és fekete. A férfi teste izmos, a nőé meglehetősen karcsú. Teste nemsokára megborzong, és mellei megkeményednek majd a levegőnél hűvösebb víztől. Az emberi faj tökéletes példányai. Szemmel láthatólag boldogok, bizonyára kapcsolatuk elején tartanak még. Nevetnek. Kézen fogva rohannak a vízbe, először óvatosan lépdelenek a tenger hulladékát kerülgetve, majd egyre bátrabban. Aztán már csak a fejük látszik, majd az sem. De nem sokáig maradnak, nehogy rájuk esteledjen; talán tíz perc múlva megjelennek ismét, törölköznek, és sietve távoznak.

Fiatal koromban ábrándoztam ilyen jelenetek átéléséről.

A szerelmeket kegyetlenül maga alá gyűri az idő – csak a tenger örök. Ők ezt most nem érzékelik. Megszeretünk, boldogok vagyunk, szakítunk, majd megint megszeretünk, és megint boldogok vagyunk, majd megint szakítunk. Ez ismétlődik egészen addig, amíg észre nem vesszük, hogy a létezés ilyen formája már fárasztóvá válik. Aztán tovább múlnak a hónapok, az évek, az évtizedek – valaki mellett vagy magányosan. Egy idő után nem is emlékszünk rá milyen volt szeretni. Ekkorra már kellően tapasztaltakká válunk ahhoz, hogy megérezzük a halál közelségét, amely hatalmas súllyal nehezedik ránk. Egyszer csak arra leszünk figyelmesek, hogy már egy jó pohár bornak is örülni tudunk.

Újra keresni kezdem a hajót, megtalálom szememmel, de alig érzékelhető. A nap korongja már nem is látszik, meghalt a horizonton, de a fizika törvényeinek engedelmeskedve, a fénytörés miatt még a szemembe csempészi maradék sugarát.

Állok pár percig még mozdulatlanul...

Este van.

Újból a hullámokat hallgatom.

Valami ősi nyugalom árad. Megtelítődöm vele, és számos kérdésre tudom már a választ; meg is indulok a szálláshely felé, hogy mindent papírra vessek.

Istenem! Vezesd a kezem és irányítsd gondolataim, váltsd valóra terveim! Pár órát írok csak, aztán lefekszem. Holnap este öreg barátom elvisz a hajóján. Egész éjjel a nyílt vízen leszünk. Érdekes történeteket mesél nekem majd, és dalokat tanít a tengerről, meg jóféle vörösbort iszunk a helyiből. Nem olyan, mint az otthoni: ez könnyű, itatja magát, de azért vigyázni kell vele...

– Vége –

Pécs, 2006. július 30.